

मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३

राजपत्रमा प्रकाशित मिति : २०५३।१२।११

संशोधन :

- पहिलो संशोधन, २०५५/०८/०७
- दोस्रो संशोधन, २०५९/०३/२४
- तेस्रो संशोधन, २०५९/०९/२२
- चौथो संशोधन, २०६०/०४/०९
- पाचौं संशोधन, २०६१/०४/०९
- छैठौं संशोधन, २०६१/१२/०३
- सातौं संशोधन, २०६२/०४/०९
- आठौं संशोधन, २०६२/०६/१४
- नवौं संशोधन, २०६२/१०/०९
- दशौं शंशोधन, २०६४/०३/२८
- एघारौं संशोधन, २०६६/०३/२९
- बाह्रौं शंशोधन २०६७/०८/०४
- तेह्रौं संशोधन, २०६८/०३/३१
- चौदौं शंशोधन २०७०/०९/३०
- पन्द्रौं संशोधन, २०७०/०३/३०
- सोह्रौं शंशोधन २०७१/०३/३०
- सत्रौं संशोधन, २०७२/०३/३१
- अठारौं संशोधन, २०७३/०२/१५

मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ को दफा ४१ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपाल सरकारले देहायका नियमहरू बनाएकोछ ।

परिच्छेद-१
प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ : (१) यी नियमहरूको नाम “मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३” रहेको छ ।
(२) यो नियमावली नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकिदिएको मितिदेखि प्रारम्भ हुनेछ^१ ।
२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस नियमावलीमा,-
(क) “एन” भन्नाले मूल्य अभिवृद्धि कर ऐन, २०५२ सम्झनु पर्छ ।
(ख) “कर अवधि” भन्नाले करदाताले ऐनको दफा १८ बमोजिम कर विवरण पेश गर्नु पर्ने अवधि सम्झनु पर्छ ।
(ग) “कर विवरण” भन्नाले करदाताले कर अवधिमा कर लाग्ने कारोबार गरे बापत बुझाउनु पर्ने करको सम्बन्धमा पेश गरेको विवरण सम्झनु पर्छ ।

---

^१ नेपाल सरकारले यो नियमावली २०५४ साल मंसिर १ गते देखि प्रारम्भ हुने गरी तोकेको ।

परिच्छेद-२

दर्ता सम्बन्धी व्यवस्था

- ३. दर्ताको लागि दरखास्तः** (१) ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत कुनै कारोबारमा संलग्न रहेको व्यक्तिले ऐन प्रारम्भ भएको मितिले नब्बे दिनभित्र सम्बन्धित कर अधिकृतसमक्ष अनुसूची-१ बमोजिमको ढाँचामा दर्ताको लागि दरखास्त दिनुपर्नेछ ।
- (२) ऐन प्रारम्भ भएपछि कुनै कारोबारमा संलग्न हुन चाहने व्यक्तिले कारोबार शुरु गर्नुभन्दा अघि सम्बन्धित कर अधिकृतसमक्ष अनुसूची-१ बमोजिमको ढाँचामा दर्ताको लागि दरखास्त दिनु पर्नेछ ।
- (३) उपनियम (१) वा (२) बमोजिम दर्ताको लागि दरखास्त दिने व्यक्ति साभेदार भएमा अनुसूची-२ बमोजिमको ढाँचामा साभेदारीको पूर्ण विवरण समेत दरखास्त साथ संलग्न राखी पेश गर्नु पर्नेछ ।
- ४. दरखास्तको जाँचबुझः** (१) नियम ३ बमोजिम परेको दरखास्तसाथ संलग्न विवरण तथा कागजातहरू जाँचबुझ गर्दा आवश्यक देखिएका अन्य थप विवरण तथा कागजातहरू समेत पेश गर्न सम्बन्धित कर अधिकृतले दरखास्तवालासँग माग गर्न सक्नेछ । यसरी मागिएको थप विवरण तथा कागजातहरू माग गरिएको मितिले सात दिनभित्र सम्बन्धित कर अधिकृतसमक्ष पेश गर्ने कर्तव्य दरखास्तवालाको हुनेछ ।
- (२) ऐनको दफा १० को उपदफा (३) मा उल्लेख भए बमोजिम दर्ता गर्नु नपर्ने कारोबार दर्ता गर्नको लागि कसैको दरखास्त पर्न आएको रहेछ भने सम्बन्धित कर अधिकृतले दर्ता गर्नु नपर्ने व्यहोरा उल्लेख गरी सोको जानकारी दरखास्त परेको मितिले सात दिनभित्र दरखास्तवालालाई दिनु पर्नेछ ।

५. दर्ताको प्रमाणपत्र दिनु पर्ने : नियम ३ बमोजिम दर्ताको लागि परेको दरखास्त उपर सम्बन्धित कर अधिकृतले नियम ४ बमोजिम जाँचबुझ गरी दर्ता गर्न उपयुक्त हुने देखेमा दरखास्त परेको मितिले तीस दिनभित्र दरखास्तवालाले गरेको वा गर्न चाहेको कारोबारलाई दर्ता गरी अनुसूची-३ बमोजिमको ढाँचामा दरखास्तवालालाई दर्ता नम्बर सहितको दर्ताको प्रमाणपत्र दिनु पर्नेछ ।
६. सानो कारोबार गर्ने व्यवसायीले दर्ता गराउनु नपर्ने: १(१) नियम ३ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि ऐनको दफा ९ मा उल्लेख भए बमोजिम विगत बाह्र महिनामा वस्तुको हकमा वीस लाख रुपैयाँसम्म र वस्तु तथा सेवा मिश्रित कारोबार र सेवाको हकमा दस लाख रुपैयाँसम्मको कारोबार गर्ने व्यक्तिले आफ्नो कारोबार दर्ता गराउन पर्ने छैन । यसरी कारोबार दर्ता गराउन नपर्ने व्यक्तिले आफ्नो कारोबार स्थलमा वस्तुको हकमा वीस लाख रुपैयाँसम्म र वस्तु तथा सेवा मिश्रित कारोबार र सेवाको हकमा दस लाखरुपैयाँसम्मको मात्र कारोबार भएकोले दर्ता हुनु नपर्ने भन्ने सूचना सबैले देख्ने गरी राष्ट्र गर्नेछ ।

२ सर्वै संशोधनले संशोधन ।

एवारौ संशोधनको व्यवस्था निम्नानुसारको थियो :

(१) नियम ३ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि ऐनको दफा ९ मा उल्लेख भए बमोजिम विगत बाह्र महिनामा वस्तुको हकमा वीस लाख रुपैयाँसम्म र वस्तु तथा सेवा मिश्रित कारोबार र सेवाको हकमा दस लाख रुपैयाँसम्मको कारोबार गर्ने व्यक्तिले आफ्नो कारोबार दर्ता गराउन पर्ने छैन । यसरी कारोबार दर्ता गराउन नपर्ने व्यक्तिले आफ्नो कारोबार स्थलमा वस्तुको हकमा वीस लाख रुपैयाँसम्म र वस्तु तथा सेवा मिश्रित कारोबार र सेवाको हकमा दस लाखरुपैयाँसम्मको मात्र कारोबार भएकोले दर्ता हुनु नपर्ने भन्ने सूचना सबैले देख्ने गरी राष्ट्र गर्नेछ ।

एवारौ संशोधन पहिले निम्न व्यवस्था थियो :

(१) नियम ३ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि ऐनको दफा ९ मा उल्लेख भए बमोजिम विगत बाह्र महिनामा वीस लाख रुपैयाँसम्मको कारोबार गर्ने व्यक्तिले आफ्नो कारोबार दर्ता गराउन पर्ने छैन । १९९१ । यसरी कारोबार दर्ता गराउन नपर्ने व्यक्तिले आफ्नो कारोबार स्थलमा वार्षिक वीस लाख रुपैयाँसम्मको मात्र कारोबार भएकोले दर्ता हुनु नपर्ने भन्ने सूचना सबैले देख्ने गरी राष्ट्र गर्नेछ ।

पहिलो संशोधनले निम्न व्यवस्था गरेको थियो :

(१) नियम ३ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि ऐनको दफा ९ मा उल्लेख भए बमोजिम विगत बाह्र महिनामा पैतालिस लाख रुपैयाँसम्मको कारोबार गर्ने व्यक्तिले आफ्नो कारोबार दर्ता गराउन पर्ने छैन । तर नेपाल अधिराज्यभित्र व्यापारिक प्रयोजनको लागि एक पटकमा दुई लाख रुपैयाँभन्दा बढी वा वार्षिक बाह्र लाख रुपैयाँभन्दा बढी पैठारी मूल्यको वस्तु भारत र तिब्बतबाट आयात गर्ने व्यक्तिले आफ्नो कारोबार दर्ता गराउनु पर्नेछ ।

तर यो प्रतिवन्धात्मक वाक्यांश आठौं संशोधनबाट भिकिएको ।

मूल नियमावलीमा निम्न व्यवस्था थियो :

(१) नियम ३ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि ऐनको दफा ९ मा उल्लेख भए बमोजिम विगत बाह्र महिनामा दस लाख रुपैयाँसम्मको कारोबार गर्ने व्यक्तिले आफ्नो कारोबार दर्ता गराउन पर्ने छैन । तर नेपाल अधिराज्यभित्र व्यापारिक प्रयोजनको लागि एक पटकमा दुई लाख रुपैयाँभन्दा बढी वा वार्षिक एक लाख रुपैयाँ वा सोभन्दा बढी पैठारी मूल्यको वस्तु आयात गर्ने व्यक्तिले आफ्नो कारोबार दर्ता गराउनु पर्नेछ ।

‘वीस लाख रुपैयाँसम्मको कारोबार गर्ने व्यक्तिले आफ्नो कारोबार दर्ता गराउन पर्ने छैन। यसरी कारोबार दर्ता गराउन नपर्ने व्यक्तिले आफ्नो कारोबार स्थलमा वस्तुको हकमा पचास लाख रुपैयाँसम्म र वस्तु तथा सेवा मिश्रित कारोबार र सेवाको हकमा ‘वीस लाख रुपैयाँसम्मको मात्र कारोबार भएकोले दर्ता हुनु नपर्ने भन्ने सूचना सबैले देख्ने गरी राख्नुपर्नेछ ।

‘तर नेपालभित्र कर छुटको कारोबार गर्ने व्यक्तिको आफ्नो उपयोगका लागि आफै पैठारी गर्नेदेखि वाहेक अन्य कुनैपनि व्यक्तिले एक पटकमा दश हजार रुपैयाँ भन्दा बढीको करयोग्य वस्तु पैठारी गर्दा आफ्नो कारोबार दर्ता गराउनु पर्नेछ ।

(१क) कुनै आपूर्तिको खरीद, विक्री, मौज्दात र गोदाम छुट्टिन नसक्ने भएमा करको प्रयोजनको लागि कर अधिकृतले त्यस्तो आपूर्तिको खरीद, विक्री र मौज्दातलाई एउटै कारोबार सीमा मानी कर निर्धारण गरी असुलउपर गर्न सक्नेछ ।

(१ख) .....

(१ग) .....

३ पांचौं संशोधनले संशोधन गरेको ।

४ पांचौं संशोधनले संशोधन गरेको ।

५ पञ्चौं संशोधनले संशोधित स्पमा पुनः थप गरेको ।

दोस्रो संशोधनले थप गरेको निम्न प्रतिवन्धात्मक बायांश आठौं संशोधनले भिकेको थियो :

“तर नेपाल अधिराज्यिभित्र घरेलु उद्योगले सो प्रयोजनका लागि आफै पैठारी गर्ने देखि वाहेक अन्य कुनैपनि व्यक्ति, फर्म, कम्पनी व उद्योगले एक पटकमा दश हजार रुपैयाँ भन्दा बढीको करयोग्य वस्तु पैठारी गर्दा आफ्नो कारोबार दर्ता गराउनु पर्नेछ ।”

६ दोस्रो संशोधनले संशोधन, पहिलो संशोधनवाट उपनियमा (१क), (१ख) र (१ग) थप भएकोमा यी उपनियमहरू अर्थक ऐन, २०५६ लेखारेज गरेको, थप हुदा निम्न व्यवस्था थियो:

“(१क) भारत र तिब्बतवाट व्यापारिक कारोबार गर्न चाहाने व्यक्तिले प्राप्त गरेको आयकर दर्ता प्रमाणपत्रमा भारत र तिब्बतवाटव्यापारिक कारोबार गर्ने व्यहोरा स्पष्ट स्पमा उल्लेख भएको हुनुपर्नेछ । यसरी कारोबार गर्ने व्यक्तिले प्राप्त गरेको आयकर दर्ताप्रमाणपत्रमा भन्सार अधिकृतले आयात गरेको वस्तुको विवरण मूल्य र आयत गरेको मिति समेत जनाउनु पर्नेछ ।”

(१ख) भारत तिब्बतवाट व्यापारिक कारोबार गर्ने व्यक्तिले त्यसरी कारोबार गर्दा अग्रिम आयकर वापत पांच प्रतिशतका दरले हुनेरकम भन्सार कार्यालयमा बुझाउनु पर्नेछ ।

(१ग) यस नियममा माथि जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै व्यक्तिले आयकर दर्ता प्रमाणपत्र नलिई एक पटकमा तीनहजार रुपैयाँसम्मको पैठारी मूल्यको वस्तु भारत र तिब्बतवाट आयत गर्न पाउनेछ ।

(२)^७ उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सानो कारोबार गर्ने व्यवसायीले स्वेच्छाले आफ्नो कारोबार दर्ता गराउन चाहेमा नियम ३ बमोजिम दरखास्त दिन सक्नेछ । यसरी स्वेच्छाले कारोबार दर्ता गराउन दरखास्त परेमा कर अधिकृतले नियम ४ बमोजिमको प्रक्रिया पूरा गरी ऐनको दफा ९ को अधिनमा रही कारोबार दर्ता गरिदिनु पर्नेछ ।

६क. ठेकका सम्बन्धी व्यवस्था : ठेकका दिने सरकारी निकाय, सार्वजनिक संघ संस्था वा दर्ता भएको व्यक्तिले आफूले गरेको ठेकका संभौता र कर भुक्तानीको जानकारी सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा दिई करको भुक्तानी सम्बन्धित ठेकदारलाई गर्नुपर्नेछ । सरकारी निकाय, सार्वजनिक संघ, संस्था वा दर्ता भएको व्यक्तिले वार्षिक वीस लाख रुपैयाँभन्दा बढीको ठेककापट्टा दिंदा वा वार्षिक एक लाख रुपैयाँभन्दा बढीको परामर्श सेवा लिंदा दर्ता भएको व्यक्तिसंग मात्र दिनु लिनु पर्नेछ ।

६ख^८. निर्माण सेवा सम्बन्धी विशेष व्यवस्था : कुनै व्यक्तिले व्यवसायिक प्रयोजनको लागि पचास लाख रुपैयाँभन्दा बढी लागतको भवन, अपार्टमेन्ट, सपिङ्क कम्प्लेक्स वा विभागले तोकेको अन्य यस्तै प्रकारका संरचना निर्माण गर्दा दर्ता भएको व्यक्तिबाट मात्र गराउनु पर्नेछ ।

७. कारोबार दर्ता गराउनु पर्ने विशेष अवस्था:^{९(१)} कुनै व्यक्तिको

- ७ सत्रौ संशोधनद्वारा संशोधित । संशोधन पूर्वको व्यवस्था निम्न थियो : (२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि सानो कारोबार गर्ने व्यवसायीले स्वेच्छाले आफ्नो कारोबार दर्ता गराउन चाहेमा नियम ३ बमोजिम दरखास्त दिन सक्नेछ । यसरी स्वेच्छाले कारोबार दर्ता गराउन दरखास्त परेमा कर अधिकृतले नियम ४ बमोजिमको जाँचबुझ प्रक्रिया पूरा गरी कारोबार दर्ता गरिदिनु पर्नेछ ।
- ८ दोस्रो संशोधनले थप गरेको ।
- ९ एयारै संशोधनले थप गरेको ।
- १० पीहिलो संशोधनले मूल नियमालीको नियम ७ को उपनियम (१) र (२) मा रहेका “दश लाख” भन्ने शब्दको सट्टा “पैतालिसलाख” भन्ने शब्द राखेकोमा आर्थिक ऐन, २०५६ ले खारेज गरेको ।

१३वार्षिक कारोबार १४वस्तुको हकमा १५पचास लाख रुपैयाँ १६सम्म र वस्तु तथा सेवा मिश्रित कारोबार र सेवा व्यवसायको हकमा बीस लाख रुपैयाँ नाघन सक्ने अनुमान गर्न सक्ने अवस्था भएमा त्यस्तो अवस्था खुलाई अनुसूची-१ बमोजिमको ढाँचामा कारोबार दर्ता गर्नको लागि सम्बन्धित कर अधिकृतसमक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) मा उल्लेख भए अनुसार अनुमान गर्न सकिने अवस्था नभै कसैले गरेको कारोबारको रकम^{१५} वस्तुको हकमा पचास^{१६} लाख रुपैयाँ^{१७}सम्म र वस्तु तथा सेवा मिश्रित कारोबार र सेवा व्यवसायको हकमा बीस लाख रुपैयाँ नाघन गएमा त्यसरी नाघेको मितिले तीस दिनभित्र त्यस्तो कारोबार गर्ने व्यक्तिले अनुसूची-१ बमोजिमको ढाँचामा कारोबार दर्ता गर्नको लागि सम्बन्धित कर अधिकृतसमक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ ।

(३)^{१८}.....

(४)^{१९}ऐनको दफा १० को उपदफा (२) बमोजिम दर्ता गर्नुपर्ने वस्तु वा सेवाको कारोबार गरेका व्यक्तिले यो उपनियम प्रारम्भ भएको मितिले तीस दिनभित्र त्यस्तो कारोबार दर्ता गर्नु पर्नेछ ।

११ आठौं संशोधनले “आगामी तीन माहिनामा आफ्नो” भन्ने वाक्याशको सटटा राखेको ।

१२ अठारौं संशोधनले थप गरेको ।

१३ पहिलो संशोधनले मूल नियमावलीको नियम ७ को उपनियम (१) र (२) मा रहेका “दश लाख” भन्ने शब्दको सटटा “पैतालिमलाख” भन्ने शब्द राखेकोमा आर्थिक ऐन २०५६ ले खारेज गरेको ।

१४ अठारौं संशोधनले थप गरेको ।

१५ अठारौं संशोधनले संशोधन गरेको ।

१६ सत्रौं संशोधनले “बीस लाख रुपैयाँ” भन्ने शब्दको सटटा “पचास लाख रुपैयाँ” भन्ने शब्द राखेको । दोग्रो संशोधनले “दश लाख रुपैयाँ” भन्ने शब्दको सटटा “बीस लाख रुपैयाँ” भन्ने शब्द राखेको थिए ।

१७ अठारौं संशोधनले थप गरेको ।

१८ दशौं संशोधनले फिकेको, आठौं संशोधनले थप गर्दा निम्न व्यवस्था गरेको थियो:

“(३) कुनै करदाताले आफ्नो कारोबारको सीमा बीस लाख रुपैया नभएको दावी गरेको विषय उपर कर अधिकृतलाई शंका लागेमानिजले त्यस्तो करदाताको स्वीकृतिमा पेशागत संस्थासँग परामर्श गर्न सक्नेछ ।”

१९ आठौं संशोधनले थप ।

(५) ^{२०}यस नियमावलीमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै व्यक्तिले गरेको कर लाग्नेवस्तु वा सेवाको^{२१}कारोबारको सम्बन्धमा देहायको अवस्था भएमा त्यस्तो कारोबार कार्यालयमा दर्ता गर्नुपर्नेछ ।

(क) कर अधिकृतले निरीक्षण गर्दाका बखत कारोबार गर्ने व्यक्तिसँग रहेको वस्तुको प्रकृतिको आधारमा विभागले तोकेको रकमभन्दा बढी मूल्यको वस्तु मौज्दात भएमा

..... २२

(ख) ^{२३} .....

(ग) ^{२४} .....

(घ) ^{२५}कुनै व्यक्तिले वार्षिक दश लाख रुपैयाँभन्दा बढी रकमको कुनै बैंकबाट व्यवसायिक ऋण प्राप्त गरेमा

(द) ^{२६}दर्ता हुनुपर्ने व्यक्तिले दर्ता नगरी कारोबार गरेको पाइएमा कर अधिकृतले आधार तथा कारण उल्लेख गरी तीस दिनभित्र दर्ता हुन सम्बन्धित व्यक्तिलाई आदेश दिनु पर्नेछ र त्यस्तो आदेश प्राप्त भएमा सम्बन्धित व्यक्तिले सो अवधिभित्र कारोबार दर्ता गराउनु पर्नेछ ।

७क. ^{२७}अस्थायी दर्ता सम्बन्धी विशेष व्यवस्था : (१) अस्थायी रुपमा आयोजना गर्ने प्रदर्शनी, मेला तथा यस्तै प्रकृतिका कार्यक्रम गर्ने मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता नभएकाले ऐनको दफा १०क. बमोजिम

२० आठौं संशोधनले थप गरेको ।

२१ दशौं संशोधनले थप गरेको ।

२२ दशौं संशोधनले भिकेको, नवौं संशोधनले “वा कुनै महिनामा दुई लाख वा सोभन्दा बढी रुपैयाँको वित्री भएमा,” भन्ने वाक्यांश थप गरेकोथियो ।

२३ सत्रौं संशोधनले खारेज गरेको । आठौं संशोधनले थप गरेको यस खण्डमा निम्न व्यवस्था थियो : (ख) कुनै व्यक्तिको टेलिपोन महसुल र घर बहाल गरी वार्षिक एक लाख रुपैयाँभन्दा बढी खर्च भएमा, वा

२४ सत्रौं संशोधनले खारेज गरेको । आठौं संशोधनले थप गरेको यस खण्डमा निम्न व्यवस्था थियो : (ग) विभागले तोकेको बजार वा सडक क्षेत्रभित्रको विभागले तोकेको निश्चित क्षेत्रफलमा कुनैव्यक्तिको कारोबार स्थल भएमा ।

२५ पन्थौं संशोधनले थप गरेको ।

२६ पन्थौं संशोधनले थप गरेको ।

२७ सोहँ त्रौं संशोधनले थप गरेको ।

कारोवार दर्ता गर्न सम्बन्धित आयोजकको सिफारिशसहित सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालय वा करदाता सेवा कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

- (२) उपनियम (१) बमोजिम निवेदन दिंदा त्यस्तो कार्यक्रमबाट प्राप्त हुने आयको पूर्वानुमान गरी सो आयको दुई प्रतिशतले हुने रकम सो कार्यालयमा धरौटी राख्नु पर्नेछ ।
- (३) उपनियम (१) बमोजिम कुनै निवेदन प्राप्त भएमा आन्तरिक राजस्व कार्यालय वा करदाता सेवा कार्यालयका कर अधिकृतले त्यस्तो कारोवार मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता गरी निवेदकलाई दर्ता नम्वर सहितको प्रमाणपत्र दिनु पर्नेछ ।
- (४) उपनियम (३) बमोजिम दर्ता भएकाले प्रदर्शनी, मेला तथा यस्तै प्रकृतिका कार्यक्रम समाप्त भएको सात दिनभित्र कारोवार दर्ता गर्नेले सम्बन्धित आन्तरिक राजस्व कार्यालय वा करदाता सेवा कार्यालयमा मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण र मूल्य अभिवृद्धि कर दाखिला गरी अस्थायी दर्ता खारेजीका लागि स्थायी लेखा नम्वरको सक्कल प्रमाणपत्र, अस्थायी दर्ता भएको अवस्थाको कर चुक्ता प्रमाण पत्र र आयोजकको सिफारिस सहित निवेदन दिनु पर्नेछ ।
- (५) उपनियम (४) बमोजिम अस्थायी दर्ता खारेजीको निवेदन प्राप्त भएमा सम्बन्धित कर अधिकृतले करदाताले पेश गरेको मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण तथा अन्य कागजात जाँचवुभ गरी पन्थ दिनभित्र अस्थायी दर्ता खारेज गरी सो को जानकारी निवेदकलाई दिनुपर्नेछ ।
- (६) उपनियम (२) बमोजिम निवेदकले राखेको धरौटी उपनियम (४) बमोजिम बुझाउनु पर्ने मूल्य अभिवृद्धि करमा मिलान गर्न पाउनेछ ।
- (७) उपनियम (५) बमोजिम जाँचवुभ गर्दा थप कर निर्धारण हुन गएमा निवेदकलाई कर दाखिला गर्न तीन दिनको सूचना

दिइनेछ । सो अवधिभित्र निवेदकले कर दाखिला नगरेमा निजले धरौटी राखेको रकमबाट असुल गरिनेछ र सो रकमबाट पनि नपुगेमा बाँकी रकम आयोजकबाट असुल गरिनेछ ।

- ८. कारोबारको रकमको निर्धारण:** कारोबार दर्ता गर्ने प्रयोजनको निमित्त कुनै कारोबारको रकमको निर्धारण सो कारोबारको विगत बाह्य महिनाको खरीद वा विक्री मूल्यमध्ये जुन बढी हुन्छ सोको आधारमा गरिनेछ । दर्ता भएको व्यक्तिले कारोबार रकम पुष्ट्याई गर्ने अभिलेख कारोबार स्थलमा राख्नु पर्नेछ र कर अधिकृतले मागेको बखत देखाउनु पर्नेछ ।
- ९. स्थान परिवर्तनको सूचना दिनु पर्ने:** (१) कुनै दर्ता भएको व्यक्तिले आफ्नो कारोबारको स्थान परिवर्तन गर्नु पर्ने भएमा त्यस्तो परिवर्तन गर्नुभन्दा पन्थ दिन अगावै सो कुराको जानकारी सम्बन्धित कर अधिकृतलाई दिनु पर्नेछ ।
 (२) उपनियम (१) बमोजिमको सूचना प्राप्त भएपछि सम्बन्धित कर अधिकृतले परिवर्तन हुने कारोबारस्थान अर्को कर कार्यालयको कार्य क्षेत्रभित्र पर्ने देखेमा सम्बन्धित कार्यालयलाई सो कुराको जानकारी त्यस्तो सूचना पाएको मितिले सात दिनभित्र दिनु पर्नेछ ।
- १०. कारोबारको प्रकृति वा उद्देश्य परिवर्तन गर्न सूचना दिनु पर्ने:**
 (१) कुनै दर्ता भएको व्यक्तिले आफ्नो कारोबारको प्रकृति वा उद्देश्य परिवर्तन गर्नुभन्दा पन्थ दिन अगावै सम्बन्धित कर अधिकृतलाई सो कुराको सूचना दिनु पर्नेछ ।
 (२) उपनियम (१) बमोजिमको सूचना प्राप्त गरेपछि सम्बन्धित कर अधिकृतले दर्ता भएको व्यक्तिको कारोबारको प्रकृति वा उद्देश्यलाई परिवर्तन गरी त्यसको जानकारी त्यस्तो दर्ता भएको व्यक्तिलाई दिनु पर्नेछ ।
- ११. कारोबारको हस्तान्तरण:** (१) कुनै दर्ता भएको व्यक्तिले आफूले गर्दै आएको कारोबार अन्य कुनै व्यक्तिलाई पूर्ण वाआंशिक रूपमा

हस्तान्तरण गरेमा त्यस्री कारोबार हस्तान्तरण गरेको मितिले सात दिनभित्र अनुसूची-४बमोजिमको ढाँचामा सम्पूर्ण विवरणहरू खुलाई सो कुराको जानकारी सम्बन्धित कर अधिकृतलाई दिनु पर्नेछ ।

- (२) उपनियम (१) बमोजिम कारोबारको हस्तान्तरण भएमा हस्तान्तरणका शर्तहरूका अधीनमा रही हस्तान्तरणकर्ताको हक, अधिकार तथा दायित्वहरू समेत हस्तान्तरण हुनेछ ।
- (३) सम्बन्धित कर अधिकृतले कारोबार हस्तान्तरणसंग सम्बन्धित दुवै पक्षलाई आफ्नो रोहवरमा राखी ऐन र यस नियमावली बमोजिम निजहरूले पूरा गर्नु पर्ने दायित्वका सम्बन्धमा आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ । यसरी दिइएको निर्देशनको पालना गर्नु निजहरूको कर्तव्य हुनेछ ।

१२. दर्ता खारेजीको प्रक्रिया: (१) ऐनको दफा ११ को उपदफा (१) मा उल्लिखित अवस्थाको कारणबाट कुनै दर्ता भएको व्यक्तिको दर्ता खारेज हुने भएमा त्यस्तो दर्ता भएको व्यक्ति वा निज नरहेको अवस्थामा निजको हकवालाले दर्ता खारेज हुने अवस्था सिर्जना भएको मितिले तीस दिनभित्र दर्ता खारेज गर्नको लागि दर्ता खारेज हुने अवस्था खुलाई अनुसूची-११ बमोजिमको कर विवरण तथा बुझाउनु पर्ने कर रकम समेत संलग्न राखी सम्बन्धित कर अधिकृतसमक्ष दरखास्त दिएमा वा दफा ११ को उपदफा (१) मा उल्लिखित अवस्था विद्यमान रही दर्ता भएको व्यक्तिको दर्ता खारेज गर्नु पर्ने कुरामा सम्बन्धित कर अधिकृत विश्वस्त भएमा बाँकी कर रकम बुझाउन लगाई त्यस्तो व्यक्तिको दर्ताखारेज गरी सो कुराको जानकारी सम्बन्धित दर्ता भएको व्यक्ति वा निजको हकवाला र विभागलाई दिनु पर्नेछ ।

२८ दशौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

सो अधिनिम्न व्यवस्था थिएँ : “१२. दर्ता खारेजीको प्रक्रिया: ऐनको दफा ११ को उपदफा (१) मा उल्लिखित अवस्थाको कारणबाट कुनै दर्ता भएको व्यक्तिको दर्ता खारेज हुने भएमा त्यस्तो दर्ता भएको व्यक्ति वा निज नरहेको अवस्थामा निजको हकवालाले दर्ता खारेज हुने अवस्था सिर्जना भएको मितिले तीस दिनभित्र दर्ता खारेज गर्नको लागि दर्ता खारेज हुने अवस्था खुलाई अनुसूची-११ बमोजिमको कर विवरण तथा बुझाउनु पर्ने कर रकम समेत संलग्न राखी सम्बन्धित कर अधिकृतसमक्ष दरखास्त दिएमा वा दफा ११ को उपदफा (१) मा उल्लिखित अवस्था विद्यमान रही दर्ता भएको व्यक्तिको दर्ता खारेज गर्नु पर्ने कुरामा सम्बन्धित कर अधिकृत विश्वस्त भएमा बाँकी कर रकम बुझाउन लगाई त्यस्तो व्यक्तिको दर्ताखारेज गरी सो कुराको जानकारी सम्बन्धित दर्ता भएको व्यक्ति वा निजको हकवाला र विभागलाई दिनु पर्नेछ ।”

भएको व्यक्ति वा निजको हकवाला र विभागलाई दिनु पर्नेछ ।

- (२) उपनियम (१) बमोजिम दर्ता खारेजीको लागि दरखास्त दिएपछि दर्ता खारेजीको जानकारी नभएसम्म वा ३ महिनासम्म कर विवरण पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (३) दर्ता खारेजीको दरखास्त परेको मितिले ३ महिनाभित्र दर्ता खारेज भएको वा नहुने भए सो विषयको जानकारी दिनु सम्बन्धित कर अधिकृतको कर्तव्य हुनेछ ।
- (४)^{१९}यो उपनियम प्रारम्भ भएपछि मूल्य अभिवृद्धि कर लाग्ने सीमाभन्दा घटी कारोबार हुन जाने मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएको करदाताको दर्ता खारेजीको सरलीकृत प्रक्रिया उपनियम (१), (२) र (३) को अधीनमा रही विभागले तोकन सक्नेछ ।

१३. दर्ता नम्बरको प्रयोग : ऐनको दफा १० को उपदफा (६) मा उल्लिखित कारोबारहरूका अतिरिक्त दर्ता भएको व्यक्तिले आफ्नो दर्ता नम्बरको प्रयोग आफूले गर्ने कारोबारसंग सम्बन्धित देहायका कागजातहरूमा समेत गर्नुपर्नेछ :-

- (क) आयकर सम्बन्धी कागजातमा,
- (ख) बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरूमा व्यापारिक तथा औद्योगिक प्रयोजनको लागि एक लाखरुपैयाँभन्दा बढी ऋणको लागि दिइने निवेदन सम्बन्धी कागजातमा,
- (ग) आयात तथा निर्यात सम्बन्धी कागजातमा ।

१४. प्रतिलिपि दिने : (१) दर्ता भएको व्यक्तिले नियम ५ बमोजिम प्राप्त गरेको कारोबार दर्ताको प्रमाणपत्र च्यातिएमा, हराएमा वा अन्य कुनै किसिमबाट नासिएमा त्यस्तो प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि लिनको लागि प्रतिलिपि दस्तुरवापत लाग्ने एकसय रुपैयाँ समेत संलग्न राखी सम्बन्धित कर अधिकृतसमक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ ।

२९ सत्रौ संशोधनद्वारा थप ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको दरखास्त प्राप्त भएपछि दरखास्त प्राप्त भएको मितिले पन्थ दिनभित्र सम्बन्धित कर अधिकृतले कारोबार दर्ताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि दिनु पर्नेछ ।

१४क.^{३०} करपाटीको व्यवस्था : करदाताले यो नियम प्रारम्भ भएको मितिले तीस दिनभित्र कारोबार स्थलमा सबैले देख्नसक्ने गरी विभागले तोकेको ढाँचामा करपाटी राख्नु पर्नेछ ।

१४ख.^{३१} दर्ता भएको व्यक्तिले आफ्नो औद्योगिक प्रदर्शनी कक्ष, विक्री कक्ष, होटल, रेष्टुरेण्ट, बार, कारोबारस्थल वा आपूर्ति गर्ने स्थानमा राखिएको कर लाग्ने बस्तु वा सेवाको विक्री मूल्य (ट्याग प्राइस, मेनु प्राइस र सेल्फ प्राइस) मा करसहितको मूल्य उल्लेख गर्नु पर्नेछ ।

^{३०} आठौं संशोधनद्वारा थप ।

^{३१} अठारौं संशोधनद्वारा थप ।

परिच्छेद-३

आपूर्ति स्थान र समय

१५. वस्तुको आपूर्ति स्थानको निर्धारण : देहायको स्थानलाई वस्तुको आपूर्ति भएको स्थान मानिनेछः-

- (क) बिक्री गरी हस्तान्तरण गरिएको चल वस्तुको आपूर्तिको स्थान जहाँ त्यस्तो वस्तु बिक्री गरिएकोवा हस्तान्तरण गरिएको छ सोही ठाउँ,
- (ख) स्वामित्व परिवर्तन गरिए पनि स्थान परिवर्तन गर्न नसकिने अचल वस्तुको सम्बन्धमा त्यस्तोवस्तु रहेको ठाउँ,
- (ग) आयात गरिएको वस्तुको सम्बन्धमा त्यस्तो वस्तु नेपाल ^{३२}.....भित्र आयात गरिने नेपाल ^{३३}.....को भन्सार विन्दू,
- (घ) कुनै उत्पादक वा विक्रेताले कुनै वस्तु स्वयं आफूलाई आपूर्ति गरेमा त्यस्तो वस्तुको उत्पादक वा विक्रेता रहेको स्थान ।

१६. सेवाको आपूर्ति स्थानको निर्धारण : सेवाको आपूर्ति स्थान सेवाबाट लाभ प्राप्त गर्ने ठाउँ हुनेछ ।

^{३२} चौथौ संशोधनले “अधिराज्य” भन्ने शब्द भिकेको ।

^{३३} चौथौ संशोधनले “अधिराज्य” भन्ने शब्द भिकेको ।

परिच्छेद-४

बीजक तथा बजार मूल्य सम्बन्धी व्यवस्था

१७. कर बीजक : (१) दर्ता भएको व्यक्तिले कुनै वस्तु वा सेवा आपूर्ति गर्दा कर अधिकृतले अन्यथा स्वीकृत गरेदेखिबाहेक प्रापकलाई अनुसूची-५ र ५क.^{३४} बमोजिमको ढाँचामा कर बीजक दिनु पर्नेछ । त्यसरी कर बीजक जारीगर्दा कुनै वस्तुको किसिम, साइज, मोडल र ब्राण्ड भएमा सो खुलाउनु पर्नेछ^{३५} ।

(१क)^{३६} उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि ऐनको दफा १४ को उपदफा (७) बमोजिम वस्तु वा सेवाको बिक्री गर्दा अनुसूची-५ख मा उल्लिखित विवरण बमोजिमको कर बीजक जारी गर्नुपर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम प्रापकलाई दिइने बीजकको मुख पृष्ठमा देखिने गरी प्रष्टसंग कर बीजक लेखिएको हुनु पर्नेछ । यस्तो कर बीजकको तीन प्रति तयार गरी त्यसको सक्कल प्रति प्रापकलाई दिने, दोस्रो प्रति कार्यालयले माग गरेका बखत पेश गर्ने गरी छुटै अभिलेख खडा गरी राख्ने र तेस्रो प्रति दर्ता भएको व्यक्तिले आफ्नो कारोबार प्रयोजनको निमित्त अभिलेख खडा गरी राख्ने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(३)^{३७} .....

३४ आठौं संशोधनद्वारा थप ।

३५ आठौं संशोधनद्वारा थप ।

३६ नवौं संशोधनद्वारा थप ।

३७ आठौं संशोधनले भिक्को । दोस्रो संशोधनले उप नियम (३) थप गरी निम्न व्यवस्था गरेको थिएँ :

“(३) खुद्रा विक्रेताले स्थायी लेखा नचर नभएका व्यक्तिलाई जीतिगुकै रकमको वस्तु वा सेवा आपूर्ति गर्दा कर छुटै नदेखाई लाग्नेकर समेत मूल्यमा गाभी अनुसूची ५क. बमोजिमको ढाँचामा एकमुण्ठ रकमको कर बीजक जारी गर्नु पर्नेछ । स्थायी लेखा नम्बर भएको प्रापकले पचास हजार रुपैयाँसम्मको वस्तु वा सेवा आपूर्ति गर्दा प्राप्त गरेको बीजकमा निजको नाम, ठेगाना र स्थायी लेखानम्बर उल्लेख गरेको भए कर कट्टी सुविधा पाउनेछ । यस्तो बीजकवाट करको कूल अंक निकाल्ने तरिका नियम १८ को उपनियम(७) मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

(४) ३८ .....

(५) ३९ .....

- १८. संक्षिप्त कर बीजक :** (१) नियम १७ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कुनै दर्ता भएको व्यक्तिले कुनै वस्तुको खुद्रा बिक्री गर्ने भएमा सोही कुरा खुलाई सम्बन्धित कर अधिकृतसमक्ष निवेदन दिएमा त्यस्तो दर्ता भएको व्यक्तिले कुनै वस्तुको खुद्रा बिक्री गर्दा नियम १७ मा उल्लेख भए बमोजिमको कर बीजकको सट्टा अनुसूची-६ बमोजिमको ढाँचामा प्रापकलाई संक्षिप्त कर बीजक दिनु पर्ने गरी अनुमति दिन सक्नेछ ।
- (२) कम मोल पर्ने धेरै वस्तुहरू बिक्री गरिएको रहेछ भने उपनियम (१) बमोजिम दिइने संक्षिप्त कर बीजकमा सबै वस्तुहरूको छुद्रा

तर पचास हजार रुपैयाँभन्दा बढीको आपूर्तिमा दर्ता भएका व्यक्तिलाई र ऐनको दफा २५ बमोजिम कर फिर्ता पाउने व्यक्ति वा संस्थालाई उपनियम (१) बमोजिमको बीजक जारी गर्नु पर्नेछ ।"

३८ आठौं संशोधनले भिकेको । दोग्रो संशोधनले उप नियम (४) थप गरी निम्न व्यवस्था गरेको थियो :

"(४) कर लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबार गर्ने सबै विक्रेताले आफ्नो तथा प्रापकको नाम, ठेगाना, स्थायी लेखा नम्वर, मिरि रसिलासिलेवार नम्वर तथा सामानको स्पष्ट विवरण* सहितको बीजक जारी गर्नुपर्नेछ । उत्पादक तथा आयतकर्ताले प्रापकको नाम, स्थायी लेखा नम्वर, ठेगाना स्पष्ट उल्लेख नगरी बीजक जारी गरेमा यस्तो विक्रीलाई प्रचलित वजार मूल्यमा खुद्रा बिक्री गरे सरहमानिनेछ ।

तर प्रापकको स्थायी लेखा नम्वर नभए बीजकमा स्थायी लेखा नम्वर उल्लेख गर्नुपर्ने छैन ।"

*दोग्रो संशोधनले थप ।

तर सातौं संशोधनले यो उपनियम (४) को सट्टा निम्न उपनियम (४) राखेको थियो ।

"(४) कर लाग्ने वस्तु वा सेवाको कारोबार गर्ने सबै विक्रेताले आफ्नो तथा प्रापकको नाम, ठेगाना, स्थायी लेखा नम्वर, मिरि रसिलासिलेवार नम्वर तथा सामानको विवरण (मोडल, ब्राण्ड, संकेत नम्वर) सहितको बीजक जारी गर्नु पर्नेछ । विक्रेताले सो नगरीबीजक जारी गरेमा यस्तै सामानको प्रचलित प्रचलित वजार मूल्य (उच्चतम) कायम गरी कर असुल गरिनेछ ।

तर सरकारी सार्वजनिक संस्थान जस्ता स्थायी लेखा नम्वर लिन अनिवार्य नहुने विक्रेताको हकमा भने स्थायी लेखा नम्वरउल्लेख गर्नु पर्ने छैन ।"

३९ आठौं संशोधनले भिकेको । दोग्रो संशोधनले उप नियम (५) थप गरी निम्न व्यवस्था गरेको थियो :

"(५) एक पटकमा रु. दश हजार भन्दा बढी मूल्य पर्ने कर लाग्ने वस्तुको मौज्दात ओसारपसार गर्दा वा दर्ता नभएको व्यक्तिलाई बिक्री गरिएको वस्तु ओसारपसार गर्दा कर अधिकृतको निस्सा भएको बीजक सहित ओसारपसार गर्नुपर्नेछ । यस्तो निस्साकरदाताले दर्ता भएको कार्यालय वा शाखा रहेको कार्यालयबाट प्राप्त गर्न सक्नेछ । दर्तावाला करदाताहरू बीच हुने आपूर्तिमा भनेयस्तो निस्सा आवश्यक पर्ने छैन ।"

छुट्टै नाम उल्लेख गर्नु पर्नेछ^{४०} ।

- (३) उपनियम (१) बमोजिम वस्तु खरीद गरी संक्षिप्त कर बीजक लिने प्रापकले ऐनको दफा १७ बमोजिम कर कट्टी गर्न पाउने छैन ।
- (४) उपनियम (१) बमोजिम प्रापकलाई संक्षिप्त कर बीजक दिने दर्ता भएको व्यक्तिले सो कुराको अभिलेख देहाय बमोजिम राख्नु पर्नेछ :-
- (क) सक्कल बीजकको नक्कल प्रति तयार गरी राख्नु पर्ने,
- (ख) टिलरोलको प्रतिलिपि राखी कारोबार गरिएकोमा प्रत्येक दिन सोको जोड गरी राख्नुपर्ने,
- (ग) प्रत्येक कारोबारको कर समेतको मूल्यको अभिलेख राख्ने ।
- (५) उपनियम (४) बमोजिम दर्ता भएको व्यक्तिले राख्नु पर्ने अभिलेख राखेको नपाइएमा कर अधिकृतले उपनियम (१) बमोजिम संक्षिप्त कर बीजक जारी गर्न दिएको अनुमति खारेज गर्न सक्नेछ ।
- (६) यस नियममा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि पाँच हजार रुपैयाँ^{४१}भन्दा बढी मूल्यको कारोबार भएको रहेछ भने यस नियम बमोजिम संक्षिप्त कर बीजक जारी गर्न पाईने छैन र सोभन्दा कम रकमको कारोबार भएको भए तापनि नियम १७ बमोजिमको कर बीजकको माग गर्ने प्रापकलाई सोही बमोजिमको कर बीजक उपलब्ध गराउने कर्तव्य दर्ता भएको व्यक्तिको हुनेछ ।

४२ .....

४० सोही संशोधनले “नगरी एकमुष्ट केही वस्तुहरू भनी उल्लेख गर्न सकिनेछ” भन्ने शब्दहरूको सदा “गर्नु पर्नेछ” भन्ने शब्दहरू राखी संशोधन गरेको ।

४१ दोग्रो संशोधनले “पाँच सय रुपैयाँ” भन्ने वाक्यांशको सट्टा ।

४२ दोग्रो संशोधनले थप गरेको निम्न प्रतिवन्धात्मक वाक्यांश नवौ संशोधनवाट भिरिएको ।

“तर विभाग वा कार्यालयवाट क्यास मैसिन वा कम्प्यूटरको सफ्टवेयरबाट बीजक जारी गर्न स्वीकृती प्राप्त

(७) संक्षिप्त कर बीजकबाट करको कूल अंक बीजक मूल्यलाई कर भिन्नले गुणन गरी निकालिनेछ ।

स्पष्टीकरणः यस उपनियमको प्रयोजनको लागि “कर भिन्न” भन्नाले करको दर को योगलाई जनाउँछ ।

करको दर + १००

१८क. ^{४३} क्याश मेशिन वा कम्प्यूटर सफ्टवेयरबाट बीजक जारी गर्नुपर्ने : विभागले कुनै करदाताले क्यास मेशिन प्रयोगगर्नु पर्ने गरी तोक्न सक्नेछ र त्यसरी तोकिएकोमा त्यस्तो करदाताले कारोबार गर्दा क्याश मेशिनको प्रयोग गरी बीजक जारी गर्नु पर्नेछ ।

तर कम्प्यूटर सफ्टवेयरबाट बीजक जारी गर्न स्वीकृती प्राप्त करदाताले सोही बमोजिम बीजक जारी गर्नु पर्नेछ ।

१९. कर बीजक दिनु नपर्ने : ऐनको दफा १४ को उपदफा (१) को प्रयोजनको लागि दश हजार रुपैयाँभन्दा बढी मूल्य भएका प्रयोग भैसकेको वस्तुको कारोबार गर्ने व्यक्तिले निजले आपूर्ति गरेको वस्तुको खरीद मूल्यभन्दा विक्री मूल्य घटी भएमा कर बीजक जारी गर्नु पर्ने छैन ।

२०. क्रेडिट वा डेविट नोट : (१) दर्ता भएको व्यक्तिले आपूर्ति गरेको वस्तु वा सेवाको मूल्यमा परिवर्तन भई क्रेडिट वा डेविट नोट जारी गर्नु परेमा त्यस्तो नोटमा स्पष्टसंग क्रेडिट वा डेविट नोट लेखी देहायका कुराहरू समेत खुलाउनु पर्नेछ :-

- (क) क्रमागत संख्या,
- (ख) जारी भएको मिति,
- (ग) आपूर्तिकर्ताको नाम, ठेगाना र दर्ता नम्बर,

गरेको दर्ता भएकोव्यक्तिले अनुसूची ५ बमोजिमको ढाँचामा बीजक जारी गर्न सक्नेछ ।”

४३ नवौं संशोधनले थप ।

- (घ) प्रापकको नाम, ठेगाना र निज दर्ता भएको व्यक्ति भएमा दर्ता नम्बर,
- (ङ) कारोबारसंग सम्बन्धित कर बीजकको संख्या र मिति,
- (च) वस्तु वा सेवाको विवरण र क्रेडिट वा डेविटको कारण,
- (छ) क्रेडिट वा डेविट भएको रकम,
- (ज) क्रेडिट वा डेविट भएको करको रकम ।
- (२) दर्ता भएको करदाताले उपनियम (१) बमोजिमको क्रेडिट वा डेविट नोटको मासिक लेखा राख्नुपर्नेछ ।

२१. विदेशी मुद्रामा भुक्तानी भएमा : आपूर्तिकर्ताले कुनै वस्तु वा सेवाको आपूर्ति गर्दा त्यसको प्रतिफल वापत प्रापकबाट परिवर्त्य विदेशी मुद्रा भुक्तानी लिई कर बीजक दिंदा कारोबार भएको दिनको नेपाल राष्ट्र बैंकले तोकेको विनिमय दर बमोजिम उक्त विदेशी मुद्रा बराबर हुने नेपाली रूपैयाँको रकम कर बीजकमा उल्लेख गरी बीजक दिनु पर्नेछ ।

२२. बजार मूल्य निर्धारण प्रक्रिया : (१) ऐनको दफा १३ बमोजिम बजार मूल्य निर्धारण गर्नु पर्दा कर अधिकृतले समान प्रकारको कारोबारको सम्बन्धमा दर्ता भएका अन्य समान विक्रेताहरूको कारोबार तथा मूल्य अध्ययन गरी बजार मूल्यको निर्धारण गर्नेछ ।

- (२) ऐनको दफा १३ को उपदफा (३) मा उल्लेख भए बमोजिम कुनै वस्तु वा सेवाको बजार मूल्य निर्धारण गर्न नसकिएको अवस्थामा महानिर्देशकले तत्सम्बन्धमा समान प्रकारका दर्ता भएका व्यक्तिहरूबाट आफूलाई प्राप्त भएको जानकारी समेतका आधारमा मूल्य निर्धारण गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद-५

कारोबारको अभिलेख

२३. अभिलेख राख्नु पर्ने: (१) दर्ता भएको व्यक्तिले ऐन र यस नियमावलीको प्रयोजनको निमित्त देहायका सूचना, कागजात तथा विवरणहरूको अभिलेख राख्नु पर्नेछ :-

- (क) अनुसूची-७ बमोजिमका सूचनाहरू ।
- (ख) व्यापार, लेखा, नगद प्राप्ति र भुक्तानी सम्बन्धी अभिलेख ।
- (ग) आफूले जारी गरेका कर बीजक तथा संक्षिप्त कर बीजकहरू ।
- (घ) आफूले प्राप्त गरेका कर बीजक तथा संक्षिप्त कर बीजकहरू ।
- (ङ) आफूले गरेको आयात र निर्यातसंग सम्बन्धित सम्पूर्ण कागजातहरू ।
- (च) आफूले खरीद र विक्री गरेका वस्तु तथा सेवाको मूल्यमा घटबढ भएको प्रमाणित गर्नेसम्पूर्ण डेविट तथा क्रेडिट नोट र अन्य तत्सम्बन्धी कागजातहरू ।
- (छ) अनुसूची-८ र अनुसूची-९ मा उल्लेख भए बमोजिमका खरीद तथा विक्री खाताहरू ।
- (२) उपनियम (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि विशेष प्रकारको व्यापार वा व्यवसायका निमित्त उक्त उपनियममा उल्लेख भएका मध्ये कुनै अभिलेखहरू मात्र दर्ता भएको व्यक्तिले अभिलेखको रूपमा राख्नु पर्ने गरी विभागले तोकन सक्नेछ ।
- (३) दर्ता भएको व्यक्तिले यस नियम बमोजिम राख्नु पर्ने अभिलेखहरू विभागको अनुमति लिई कम्प्यूटरवा यस्तै अन्य यान्त्रिक प्रणाली वा विभागले तोकिदिए बमोजिमको तरीका अपनाई राख्न सक्नेछ ।

(४) यस नियम बमोजिम दर्ता भएको व्यक्तिले राखेको अभिलेख कर अधिकृतले कारोबार समयमा जुनसुकै बखत हेर्न सक्नेछ ।

स्पष्टीकरण : यस नियमको प्रयोजनको लागि “कारोबार समय” भन्नाले सार्वजनिक बिदा बाहेक कारोबार खुल्ने तथा बन्द हुने समयको बीचको अवधि सम्भनु पर्छ ।

(५) उपनियम (४) बमोजिम कर अधिकृतले अभिलेख जाँच गर्ने सिलसिलामा मागेको अभिलेखसंग सम्बन्धित विवरण तथा कागजात दर्ता भएको व्यक्तिले आफै खर्चमा मुद्रण गरी उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(६) उपनियम (४) बमोजिम कर अधिकृतले अभिलेख जाँच गर्दा निजलाई सहयोग पुर्याउनको निमित्त आवश्यक कर्मचारीहरू उपलब्ध गराउने कर्तव्य दर्ता भएको व्यक्तिको हुनेछ ।

(७) यस नियम बमोजिम राखिएका अभिलेखहरू दर्ता भएको व्यक्तिले ६ वर्षसम्म सुरक्षित राख्नु पर्नेछ ।

२४. नमूनाको लागि वितरण गरिएको वा विना मूल्यमा प्राप्त वस्तुको विवरण : नियम २३ मा उल्लिखित अभिलेखहरूका अतिरिक्त दर्ता भएको व्यक्तिले कारोबारसंग सम्बन्धित देहायका विवरणहरू समेत राख्नु पर्नेछ :-

(क) व्यवसाय प्रवर्द्धनको लागि नमूनाको रूपमा प्राप्त भएका तथा^५ वितरण गरिएको वस्तुको विवरण ।

(ख) विनामूल्य प्राप्त भएका तथा वितरण गरिएका^५ वस्तुको विवरण ।

२५. खरीद तथा बिक्री खाता प्रमाणित सम्बन्धी व्यवस्था : ऐनको दफा १६ को उपदफा (३) बमोजिम कर अधिकृतलेखरीद तथा बिक्री खाता प्रमाणित गर्दा देहाय बमोजिम प्रमाणित गर्नु पर्नेछ:-

४४ दशैं संशोधनले थप ।

४५ दशैं संशोधनले थप ।

- (क) करदाताले खरीद तथा बिक्री खाता प्रमाणित गर्नको लागि कार्यालयमा निवेदन दिएमा,
  - (ख) कर परीक्षण वा जाँचको अवधिमा,
  - (ग) निरीक्षणको समयमा ।
- *६तर कम्प्युटर बीजक जारी गर्न अनुमति लिएको करदाताको कम्प्युटर प्रणालीबाट नै स्वतः बिक्री खाता तयार हुने भएमा बिक्री खाता प्रमाणित गराउनुपर्ने छैन ।

પણિચ્છેદ-૬

કર વિવરણ તથા સંકળન

૨૬. કર અવધિકો કર વિવરણ પેશ ગર્નુ પર્ને : (૧) દર્તા ભએકો વ્યક્તિલે વિત્રમ સમ્બત્ અનુસારકો એક મહિનાકો કર અવધિકો કર વિવરણ સો અવધિ સમાપ્ત ભએકો મિતિલે પચ્ચીસ દિનભિત્ર અનુસૂચી-૧૦ બમોજિમકો ઢાંચામા સમ્વાન્ધિત કર અધિકૃતસમક્ષ પેશ ગર્નુ પર્નેછ ।

૪૭ .....

(૨) ઉપનિયમ (૧) મા જુનસુકૈ કુરા લેખિએકો ભએ તાપનિ કુનૈ દર્તા ભએકો વ્યક્તિલે આફ્નો લેખા કમ્પ્યુટર પ્રણાલીમા રાખેકો કારણલે ઉપનિયમ (૧) મા ઉલ્લખિત કર અવધિકો સટ્ટા છુટ્ટે કર અવધિ કાયમ ગરી પાઉન કર અધિકૃતસમક્ષ નિવેદન દિએમા કર અધિકૃતલે જાંચ બુઝ ગરી ઉપયુક્ત દેખેમા ત્યસ્તો દર્તા ભએકો વ્યક્તિકો હકમા આવશ્યકતા અનુરૂપ છુટ્ટે કર અવધિ કાયમ ગરિદિન સકનેછ ।

(૩) ^{૪૮} .....

૪૭ આઠારો સંશોધનલે ભિકિએકો । છેઠો સંશોધનલે સંશોધન, પાચૌ સંશોધનલે થપ ગર્દા યો પ્રતિવન્ધાત્મક વાક્યાંશમા નિમ્ન વ્યવસ્થા થિયો :

“તર અધિલ્લો વાહુ મહિનાભિત્ર વીસ લાખ રૂપૈયાં ભન્દા બઢી એક કરોડ રૂપૈયાંસમ્મ કારોવાર ભએકા કરદાતાલે ભાડા, કાર્તિક, પૌષ, ફાગુન, વૈશાખ ર જેણ મહિનાકો પચ્ચીસ ગતેભિત્ર સમ્વાન્ધિત કર અધિકૃતસમક્ષ કર વિવરણ પેશ ગર્નુ પર્નેછ ।”

માટે ઉપદાન (૩) મા રહેકો કાર્તિક, ફાગુન ર અસાર મહિનામા સંશોધન ।

૪૮ સત્ત્રો સંશોધનલે ભિકેકો । ભિકિનું અધિ યસમા યસ્તો વ્યવરસ્થા થિયો : (૩) એનકો દફા ૯ બમોજિમ સ્વેચ્છાલે દર્તા ગરેકા કરદાતાકો વાર્ષિક કારોવાર વીસ લાખ રૂપૈયાં સમ્મ (મુલ નિયમાવલીમા દશ લાખ રૂપૈયાં, પહિલો સંશોધનદારા ૨૦૫૫ |૧૦૭ |૦૭ દેખિ પૈતાલીસ લાખ રૂપૈયાં ભએકોમા દોશો સંશોધનવાટ ૨૦૫૯ |૦૩ |૨૪ દેખિ ૨૦ લાખ રૂપૈયાં ગરિએકો) ભએમા ત્યસ્તા કરદાતાલે શ્રાવણ, માર્ગ ર ચૈત મહિનાકો (છેઠો સંશોધનલે “કાર્તિક, ફાગુન ર અસાર મહિનાકો” ભન્ને વાક્યાંશકો સટ્ટા) પચ્ચીસ ગતીભિત્ર સમ્વાન્ધિત કર અધિકૃતસમક્ષ કર વિવરણ પેશ ગર્નુ પર્નેછ ।

પહિલો સંશોધનલે “દશ લાખ” ભન્ને શબ્દકો સટ્ટા “પૈતાલિસ લાખ” ભન્ને શબ્દ રાખેકો । દોશો સંશોધનલે “દશ લાખ રૂપૈયાં” ભન્નેશબ્દકો સટ્ટા “વીસ લાખ રૂપૈયાં” ભન્ને શબ્દ રાખેકો થિયો ।

(३क) ^{४९}होटल तथा पर्यटन व्यवसायीले चाहेमा विभागले विवरण पेश गर्ने कर अवधि दुई महिना कायम गर्न सक्नेछ ।

(३ख) ^{५०}ईटा उद्योग, छापा, छापा तथा विद्युतीय प्रकाशन एवं प्रसारण गृहले चाहेमा विभागले विवरण पेश गर्ने कर अवधि चौमासिक कायम गर्न सक्नेछ ।

(४) यसरी एक महिनाभन्दा घटी वा बढी कर अवधि कायम गरिएको दर्ता भएको व्यक्तिले सो अवधिको कर विवरण सो अवधि समाप्त भएको मितिले पच्चीस दिनभित्र अनुसूची-१० बमोजिमको ढाँचामा कर अधिकृतसमक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(५) पहिलो पटक कर विवरण पेश गर्दा दर्ता भएको व्यक्तिले कर अवधिको बाँकी अवधिलाई कर अवधि मानी सोही अवधिको कर विवरण पेश गर्नु पर्नेछ ।

२७. हक्काला वा कानूनी प्रतिनिधिबाट कर विवरण पेश गर्न लगाउन सकिने : दर्ता भएको व्यक्तिको मृत्यु हुन गएमा वा निज कर विवरण पेश गर्न शारीरिक वा मानसिक रूपमा असक्षम भएमा निजको मृत्यु भएको वा निज शारीरिक वा मानसिक रूपमा असक्षम भएको अघिल्लो दिनसम्मको अवधिसम्म निजले वस्तु वा सेवाको आपूर्ति गरेको अवधि मानी कर अधिकृतले सो अवधिको कर विवरण निजको हक्काला वा कानूनी प्रतिनिधिलाई पेश गर्न लगाउन सक्नेछ ।

२८. एकलै वा संयुक्त रूपमा कर विवरण पेश गर्नु पर्ने : देहायको अवस्थामा देहायका व्यक्तिले एकलै वा संयुक्त रूपमा कर विवरण पेश गर्नु पर्नेछ :-

(क) कुनै करदाता कर विवरण पेश गर्न असक्षम भएमा वा निजको मृत्यु भएमा निजको हक्काला वा संरक्षकले,

४९ दोन्हो संशोधनले थप गरेको ।

५० अठारौं संशोधनले संशोधन गरेको । सो अविस्तार संशोधनले थप गरेको । पत्रपत्रिका वा पत्रपत्रिका प्रकाशन गृहको कारोबार गर्ने व्यवसायीले चाहेमा विभागले विवरण पेश गर्ने कर अवधि चौमासिक कायम गर्न सक्नेछ ।

- (ख) करदाता कानूनी व्यक्ति भएमा त्यस्तो करदाताको तरफबाट कुनै संचालक, कार्यकारी प्रमुख वा व्यवस्थापनले तोकेको कुनै कर्मचारीले,
- (ग) करदाता कानूनी व्यक्ति भएमा र त्यस्तो कानूनी व्यक्ति खारेज वा विघटन भएमा लिकिवडेटरले,
- (घ) माथि उल्लेख भएको अवस्था बाहेक अन्य अवस्थामा कर आधिकृतले तोकेको करदातासंग सरोकार राख्ने व्यक्तिले ।

परिच्छेद-७

करको निर्धारण र असुलउपर

२९. कर अधिकृतले कर निर्धारण गर्न सक्ने : (१) ऐनको दफा २० को उपदफा (१) मा उल्लिखित अवस्था परी सोही दफाको उपदफा (२) बमोजिमका आधारहरूका अतिरिक्त बजार मूल्य वा कर निर्धारण गरिनुपर्ने कारोबारसंग सम्बन्धित अन्य कुनै सूचना वा जानकारीका आधारमा समेत कर अधिकृतले कर निर्धारण गरी अनुसूची-१२ को ढाँचामा कर निर्धारण आदेश जारी गर्न सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम कर अधिकृतले जारी गरेको कर निर्धारण आदेश उपर आफ्नो सफाईमा प्रमाण पेश गर्न सम्बन्धित करदातालाई ^{११}पन्थ दिनको म्याद दिनु पर्नेछ ।

(३) उपनियम (२) बमोजिमको म्यादभित्र सम्बन्धित करदाताबाट सफाईमा पेश हुन आएको प्रमाणहरू उपयुक्त देखेमा सोही आधारमा कर अधिकृतले उपनियम (१) बमोजिम कर निर्धारण गरी कर निर्धारण आदेश जारी गर्नु पर्नेछ । यसरी कर निर्धारण आदेश जारी गर्दा सो आदेशमा आदेश जारी भएको मितिसम्म ऐनको दफा १९ को उपदफा (२) र (३) बमोजिम लाग्ने थप दस्तुर र दफा २६ बमोजिम लाग्ने व्याजको रकम समेत समावेश गर्नु पर्नेछ ।

स्पष्टीकरण : व्याजको गणना गर्दा प्रति महिना बाह्र खण्डको एक खण्डको आधारमा गरिनेछ ।

३०. ^{५२}कर, जरिवाना, थप दस्तुर र व्याजको रकम बुझाउनु पर्ने : नियम २९ बमोजिम जारी भएको कर निर्धारण आदेश बमोजिमको रकम

५१ पांचौ संशोधनले सात भन्ने शब्दको सदा ।

५२ सोहौं संशोधनद्वारा संशोधित । संशोधन अधिको व्यवस्था यस्तो थियो : ३०. कर, थप दस्तुर र व्याजको रकम बुझाउनु पर्ने : नियम २९ बमोजिम जारी भएको कर निर्धारण आदेश बमोजिमको कर, थप दस्तुर र व्याजको रकम सम्बन्धित करदाताले त्यस्तो आदेश प्राप्त गरेको मितिले सात दिनभित्र सम्बन्धित कर कार्यालयमा दाखिल गर्नु पर्नेछ ।

सम्बन्धित करदाताले त्यस्तो आदेशमा उल्लिखित मितिभित्र सम्बन्धित कार्यालयमा दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

३१. कर निर्धारण आदेशको सूचना पठाउने कार्यविधि : (१) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि कर अधिकृतले करदातालाई नियम २९ बमोजिम कर निर्धारण आदेश जारी गर्दा त्यस्तो करदाताको ठेगानामा राखिएको टेलिफ़्याक्स, टेलेक्स वा त्यस्तै अन्य विद्युतीय उपकरण मार्फत पठाएमा वा त्यस्तो आदेश निज वा निजको कार्यालयमा बुझाएमा वा निजको ठेगानामा रजिष्टरी गरी हुलाक मार्फत पठाएमा रीतपूर्वक तामेल भएको मानिनेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम कर निर्धारण आदेशको सूचना तामेल हुन नसकेमा कर अधिकृतले सम्बन्धित करदातालाई रेडियो, टेलिभिजन वा राष्ट्रिय स्तरको कुनै पत्र-पत्रिकामा तत्सम्बन्धी आदेशको सूचना प्रसारण वा प्रकाशन गरी सो को जानकारी गराउन सक्नेछ । त्यस्तो अवस्थामा सम्बन्धित करदाताले त्यस्तो जानकारी पाएको मानिनेछ ।

३२. दर्ता नभएको व्यक्तिले उठाएको करको निर्धारण र असुली : (१) दर्ता नभएको कुनै व्यक्तिले कर उठाएमा निजले ऐनको दफा १५ को उपदफा (२) बमोजिम उठाएको करको निर्धारण नियम २९ मा उल्लेख भए बमोजिमको प्रक्रिया अपनाई करको निर्धारण गरिनेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिम निर्धारण गरिएको कर त्यस्तो कर उठाउने दर्ता नभएको व्यक्तिले कर निर्धारण आदेश जारी भएको मितिले सातदिनभित्र बुझाउनु पर्नेछ ।

३३. प्रयोग भैसकेका वस्तुहरूको कर निर्धारण तरीका : (१) प्रयोग भैसकेका वस्तुहरूको कर निर्धारण त्यस्ता वस्तुहरूको विक्री मूल्य र खरीद मूल्य बीचको बचतमा मात्र गरिनेछ । त्यस्ता वस्तुको विक्रेताले देहाय बमोजिमका स्थायी अभिलेख त्यस्ता वस्तु खरीद वा विक्री गर्दाकै अवस्थामा तयार गरी राख्नुप नेछ ।

(क) खरीद सम्बन्धी

(अ) खरीद मिति,

- (आ) वस्तुको पूर्ण जानकारी हुने किसिमको व्यहोराको उल्लेख,
- (इ) करबाहेकको खरीद मूल्य,
- (ई) करको दर,
- (उ) करको रकम,
- (ऊ) तिरेको कूल रकम ।
- (ख) विक्री सम्बन्धी
- (अ) विक्री भएको मिति,
- (आ) कर वाहेकको विक्री मूल्य,
- (इ) खरीद मूल्य र विक्री मूल्य बीचको फरक,
- (ई) करको दर,
- (उ) करको रकम,
- (ऊ) प्राप्त गरेको कूल रकम ।
- (२) उपनियम (१) मा उल्लेख गरेको खरीद मूल्य भन्नाले करसहितको मूल्यलाई जनाउनेछ ।
- (३) प्रयोग भैसकेका प्रत्येक वस्तुहरूको खरीद मूल्य दश हजार रूपैयाँभन्दा बढी भएमा छुटा छुटै खरीद वाविक्री अभिलेख राख्नु पर्नेछ ।
- (४) दर्ता भएको व्यक्तिले उपनियम (१), (२) र (३) मा उल्लेख भएको अभिलेख सन्तोषजनक ढंगलेराखेको नपाइएमा त्यस्तो करदाताले विक्री गरेको कूल विक्री मूल्यमा कर लगाई अर्को कर विवरणसँगै त्यस्तो कर दाखिल गर्ने गरी कर अधिकृतले लिखित आदेश दिन सक्नेछ ।
- ३४. पुनरावेदन दिनुअधि कर विवरण पेश गर्नु पर्ने :** नियम २९ बमोजिम गरिएको कर निर्धारण उपर करदाताले पुनरावेदन दिनुअधि आफ्नो सो अवधिको कर विवरण सम्बन्धित कर अधिकृतसमक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।
- ३५. काबू बाहिरको परिस्थिति :** (१) ऐनको दफा १९ को उपदफा (४) को प्रयोजनको लागि देहायको अवस्थालाई काबू बाहिरको परिस्थिति मानिनेछ :-

- (क) कर बुझाउनु पर्ने व्यक्ति विरामी परी अशक्त भएमा निको भएको मितिले सातदिनसम्म,
- (ख) कर बुझाउनु पर्ने व्यक्तिले क्रिया बस्नु परेमा क्रिया समाप्त भएको मितिले सात दिनसम्म,
- (ग) कर बुझाउनु पर्ने स्वास्नी मानिस सुत्करी भएमा सुत्करी भएको मितिले पैतीस दिनसम्म,
- (घ) कर बुझाउनु पर्ने व्यक्तिको मृत्यु भएमा वा बौलाएमा वा वेपता भएमा त्यस्तो भएको मितिले पैतीस दिनभित्र निजको हक्काला वा संरक्षकले निवेदन गरेमा त्यस्तो निवेदनप्राप्त भएको मितिले सात दिनसम्म,
- (ङ) बाढी, पहिरो, हिउँ वा अन्य त्यस्तै कारणबाट बाटो बन्द भै मूल्य अभिवृद्धि कर कार्यालयमा आउन नसकेको अवस्थामा बाटो खुलेको मितिले सात दिनसम्म,
- (च) यातायातको साधन पूर्ण रूपमा बन्द भई आउन नसक्ने अवस्था भएमा त्यस्तो बन्द समाप्त भएको भोलिपल्टसम्म ।
- (छ) ^{५३}आगलागि, भूकम्प जस्ता दैवी विपत्तिका कारण काबू बाहिरको परिस्थिति सृजना भएमा सो विपत्ति परेको मितिले तीस दिनसम्म
- (२) उपनियम (१) को खण्ड (ख), (ग), (घ), (ङ) र (छ)^{५४} मा उल्लेख भए बमोजिम काबू बाहिरको परिस्थितिपरी थप म्याद माग्नु परेमा सम्बन्धित गाउँ विकास समिति वा नगरपालिकाको सिफारिश समेत पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (३) उपनियम (१) को खण्ड (च) मा उल्लेख भए बमोजिमको अवस्था परी थप म्याद माग्न आउँदा जुन ठाउँमा यातायातको साधन बन्द भएको हो सो ठाउँसंग सम्बन्धित गाउँ विकास समिति वा नगरपालिकाको सिफारिश समेत पेश गर्नु पर्नेछ ।

^{५३} वाङ्मै संशोधनले थप गरेको ।

^{५४} वाङ्मै संशोधनले थप गरेको ।

३६. थप दस्तुर मिनाहाको लागि निवेदन दिने म्याद : (१) ऐनको दफा १९ को उपदफा (४) बमोजिम थप दस्तुर मिनाहाको लागि कर तिनु पर्ने म्याद भुत्तान भएको मितिले तीस दिनभित्र महानिर्देशकसमक्ष अनुसूची-१३ बमोजिमको ढाँचामा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको म्यादभित्र निवेदन नदिएमा थप दस्तुर मिनाहा दिइने छैन ।

३७. कर निर्धारणको अवधि : ऐनको दफा २० को उपदफा (४) बामेजिमको अवधि गणना गर्दा करको सम्बन्धमा कुनै अदालतमा निवेदन परी स्थगन आदेश जारी भएको अवस्थामा सोको निर्णय नभएसम्मको अवधि कटाई गणना गरिनेछ ।

३८^{४५}. .....

---

४५ दशौं संशोनले खारेज गरेको, संशोधन भन्दा पहिले निम्न व्यवस्था थियो :

“३८. कर असुली गर्ने म्यादः ऐनको दफा २१ को उपदफा (२) बमोजिम म्यादको गणना गर्दा पुनरावेदन परेको भए त्यस्तोपुनरावेदन भएको मितिदेखि निर्णय नभएसम्मको अवधि समावेश हुने छैन ।”

परिच्छेद-८

कर कट्टी तथा कर फिर्ता सम्बन्धी व्यवस्था

३९. कर कट्टी गर्न पाइने : (१) दर्ता भएको व्यक्तिले कुनै वस्तु वा सेवा आपूर्ति गर्दा संकलन गरेको करबाट सो महिना वा सोभन्दा अगाडि आफ्नो कर लाग्ने वस्तु वा सेवा आयात वा प्राप्त गर्दा तिरेको कर देहायको अवस्थामा कट्टी गर्न पाउनेछ :-

- (क) कर कट्टी दावी गरिएको वस्तु वा सेवा कर योग्य व्यवसायसंग प्रत्यक्षसंपर्कमा सम्बन्धित भएमा ।
- (ख) आन्तरिक खरीद गरिएको भए नियम १७ बमोजिमको कर बीजक प्राप्त गरेको भएमा ।
- (ग) आयात गरिएको भए आयात गर्दा कर तिरेको प्रमाणित गर्ने आयात सम्बन्धीकागजातहरू भएमा ।

स्पष्टीकरण : यस खण्डको प्रयोजनको लागि “आयात सम्बन्धी कागजातहरू” भन्नाले प्रजापनपत्र, नगदी रसीद, सामानको बीजक तथा भंसारको बाटो भई आयत नहुने सेवाको आपूर्तिको हकमा सेवाको बीजक^{५६} विभागले समय समयमा तोकेको तत्सम्बन्धी अन्य कागजातहरू सम्भनु पर्दछ ।

- (२) यस नियम बमोजिम कर कट्टी गर्दा एकपटक मात्र गर्न पाइनेछ । यसरी कर कट्टी गर्दा दावी गरिएको मितिभन्दा एक वर्ष अगाडि सम्मको बीजक वा आयातसंग सम्बन्धित कागजातहरू हुनु पर्नेछ ।
- (३) दर्ता भएको व्यक्तिले प्रत्येक कर अवधिको कर विवरण पेश गर्दा निजले वस्तु बिक्री गर्दा संकलन गरेको करबाट वस्तु खरीद वा आयात गर्दा तिरेको कर कटाई बाँकी रहेको रकम कर विवरणसाथ कर कार्यालयमा दाखिल गर्नु पर्नेछ ।

^{५६} सातौं संशोधनले थप ।

- (४) दर्ता भएको व्यक्तिले खरीद वा आयात गर्दा तिरेको कर रकम निजले बिक्री गर्दा संकलन गरेको रकमभन्दा बढी भएमा त्यस्तो बढी भएको जति रकम अर्को कर अवधिमा कट्टी गर्न पाउनेछ। यसरी अर्को कर अवधिमा कट्टी गर्न पाउने रकम लगातार छ महिनासम्म बाँकी रहेमा एकमुष्टि फिर्ता पाउन निजले अनुसूची-१४ बमोजिमको ढाँचामा कर अधिकृतसमक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ। यस्तो दरखास्त प्राप्त भएपछि कर अधिकृतले नियम ४५ बमोजिम बाँकी कर फिर्ता दिनु पर्नेछ।
- (५) दर्ता भएको व्यक्तिले कुनै महिनामा बिक्री गरेको कूल मासिक बिक्रीको पचास प्रतिशतभन्दा बढी निर्यात गरेमा सो महिनाका लागि बढी भएको कट्टी गर्नु पर्ने कर फिर्ता पाउन निजले ५७अनुसूची-१० बमोजिमको ढाँचामा निर्यातसँग सम्बन्धित आवश्यक कागजातहरू समेत संलग्न राखी कर अधिकृतसमक्ष दरखास्त दिनुपर्नेछ। कर अधिकृतले त्यस्तो दरखास्त प्राप्त गरेपछि नियम ४५ बमोजिम बाँकी कर फिर्ता दिनु पर्नेछ। यसरी बाँकी कर फिर्ता दिने निर्णय गर्दा कर अधिकृतले देहायका कुराहरूमा ध्यान दिनु पर्नेछ :-
- (क) खरीद वा आयातमा कर तिरेको छ छैन।
- (ख) पहिले पेश गर्नु पर्ने कर विवरण पेश गरेको छ छैन र पेश गरेको भए त्यस्तो कर विवरणबाट कर फिर्ताको दावी पुष्टि हुन्छ हुँदैन।
- स्पष्टीकरण:** यस उपनियमको प्रयोजनको लागि “निर्यातसँग सम्बन्धी कागजातहरू” भन्नाले वस्तु विनिमयको हकमा निर्यात प्रमाणपत्र, सामान प्राप्त गरेको प्रमाणपत्र, प्रतितपत्र र आयात प्रमाणपत्र र निर्यातको हकमा निर्यात प्रमाणपत्र, सामान प्राप्त गरेको प्रमाणपत्र,

५७ तेह्रौं संशोधनद्वारा संशोधित। संशोधन पहिले अनुसूची-१० भन्ने शब्दहरू थिए।

भुक्तानी प्रमाणपत्र र प्रतितपत्र सम्बन्धी पाठ्यि ।

- ३९क.** ^{५९}नोक्सान भएको वस्तुमा तिरेको कर कट्टी गर्ने : (१)कुनै वस्तु आगजनी, चोरी, दुर्घटना, टुटफुट, धंसात्मक गतिविधिका कारणले हानी नोक्सानी हुन गई त्यस्तो वस्तुको मौज्जातवाट लगत कट्टा गर्नु परेमा वा कम मूल्यमा विक्री गर्नु पर्ने भएमा प्रमाण सहित त्यस्तो अवस्था भएको मितिले तीस दिनभित्र त्यस्तो वस्तुमा तिरेको कर कट्टी गर्नको लागि आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।
- (२) ^{६०}उपनियम (१) बमोजिम परेको निवेदन छानविन गर्दा हानी नोक्सान भएको देखिएमा कर अधिकृतले त्यस्तो हानी नोक्सानी भएको वस्तुमा तिरेको कर कट्टी गर्न दिन सक्नेछ ।
- (३) ^{६१} .....

५८ सातौ संशोधनले संशोधन । सो भन्दा पहिले निम्न व्यवस्था थियो :

“स्पष्टीकरणः यस खण्डको प्रयोजनको लागि “निर्धारितसंग सम्बन्धी कागजातहरू” भन्नाले वस्तु विनिमय वाहेकको निर्धारितको हकमानिर्यात प्रमाणपत्र, भुक्तानी प्रमाणपत्र, प्रतितपत्र, उत्पत्तिको प्रमाणपत्र र समय समयमा विभागले तोकिदैएको तत्सम्बन्धी अन्यकागजातहरू सम्बन्धी पाठ्य र वस्तु विनिमयको हकमा भुक्तानी प्रमाणपत्रको सद्टा आयात प्रज्ञापन पत्र सम्बन्धी पाठ्य ।”

५९ एवारौं संशोधनद्वारा संशोधित ।

यो नियम चौथो संशोधनले थाप गरेको थियो : “(१) कुनै वस्तु आगजनी, चोरी, दुर्घटना वा टुटफुट हुनगई नोक्सान भएमा त्यस्तो वस्तुको वा उपयोग गर्ने म्याद सकिएको कारणलेत्यस्तो वस्तुको मौज्जातवाट लगत कट्टा गर्नु परेमा वा कम मूल्यमा विक्री गर्नु पर्ने भएमा प्रमाण सहित त्यस्तो अवस्था भएकोमितिले पन्थ दिनभित्र त्यस्तो वस्तुमा तिरेको कर कट्टी गर्नको लागि आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।”

दशौं संशोधनले गरेको संशोधन यस्तो थियो : (१) कुनै वस्तु आगजनी, चोरी, दुर्घटना, टुटफुट, धंसात्मक गतिविधि वा वस्तुको उपयोग गर्ने म्याद सकिएको कारणले हानी नोक्सानी हुन गई त्यस्तो वस्तुको मौज्जातवाट लगत कट्टा गर्नु परेमा वा कम मूल्यमा विक्री गर्नु पर्ने भएमा प्रमाण सहित त्यस्तो अवस्था भएको मितिले तीस दिनभित्र त्यस्तो वस्तुमा तिरेको कर कट्टी गर्नको लागि आन्तरिक राजस्व कार्यालयमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

६० एवारौं संशोधनद्वारा संशोधित । संशोधन पहिलेको व्यवस्था यस्तो थियो : (२)उपनियम (१) बमोजिम परेको निवेदनमा विभागले तोकिदैएको छानविन समितिले छानविन गर्दानोक्सान भएको देखेमा त्यस्तो नोक्सानी भएको वस्तुमा तिरेको कर एक लाख रुपैयाँसम्मको भए सम्बन्धित कार्यालयको निर्णयवाट कर कट्टी गर्न पाउनेछ र सो भन्दा वढी कर कट्टी गर्नको लागि नोक्सानीको विवरण समेत खुलाई विभाग समक्ष सिफारिश गर्नु पर्नेछ ।

६१ एवारौं संशोधनद्वारा खारेज । खारेजी पहिलेको व्यवस्था यस्तो थियो : (३)उपनियम (२) बमोजिमको सिफारिश

(४) ६२ .....

- ४०. कर कट्टी सम्बन्धी अन्य व्यवस्था :** (१) कर कट्टी गरिएको वस्तुहरू स्टकमा रहेको छ भने त्यस्तो वस्तुहरू कर अधिकृतले हेर्न चाहे वा गणना गर्न चाहेमा करदाताले देखाउनु वा गणना गर्न दिनुपर्नेछ । कर अधिकृतले त्यस्ता वस्तुहरू हेर्दा वा गणना गर्दा त्यस्तो वस्तुहरू कर लाग्ने कारोबारमा प्रयोग भएको नपाएमा वा स्टकमा रहनु पर्नेमा स्टकमा रहेको नपाएमा त्यस्ता वस्तुहरू प्रचलित बजार मूल्यमा बिक्री भएको मानिनेछ ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम बिक्री भएका वस्तुहरूमा लाग्ने कर दाखिल गर्न सम्बन्धित करदातालाई कर अधिकृतले आदेश दिन सक्नेछ । त्यस्तो कर रकम कर अधिकृतले तोकेको महिनाको कर विवरण संग दाखिल गर्नु पर्नेछ । तर कर अधिकृतको विचारमा त्यस्तो कर तत्काल असुल नगरे असुल हुन नसक्ने अवस्था छ भने तुरन्त करदाताबाट दाखिल गर्न लगाउन सक्नेछ ।
- (३) कुनै करदाताले करलाग्ने वस्तु वा सेवा तथा कर छुट भएका वस्तु वा सेवा दुवैको कारोबार गरेको रहेछ भने त्यस्तो करदाताले कर लाग्ने वस्तु वा सेवासँग प्रत्यक्ष रूपमा सम्बन्धित खरीद वा आयातमा तिरेको करमात्र कट्टी गर्न पाउनेछ ।
- (४) कर लाग्ने वा कर छुट भएको दुवै प्रकारका वस्तु वा सेवाको कारोबार गर्ने करदाताले उपनियम (३) बमोजिम कर लाग्ने वस्तु वा सेवाको बिक्रीसंग खरीद वा आयात भएका वस्तुको प्रत्यक्ष सम्बन्ध स्थापित गर्न नसकेमा त्यस्तो करदाताले बिक्री गरेको कूल मूल्यमध्ये कर लाग्ने कारोबारको मूल्यको समानुपातिक हिसाबबाट खरीद वा आयातमा तिरेको करकट्टी गर्न सक्नेछ ।

प्राप्त भएमा विभागले त्यस्तो वस्तुमा तिरेको कर वा कम मूल्यमा बिक्री गरेकोमा बिक्रीबाट उठेको कर रकम भन्दा बढी भएको हदसम्मको तिरको कर कट्टी गर्न दिने गरी निर्णय गर्न सक्नेछ ।

६२ एयराँ संस्थानद्वारा खारेज । खारेजी पर्हलेको व्यवस्था यस्तो थिए : (४) उपनियम (१), (२) र (३) मा जुनमुकै कुरा लेखिएको भए तापनि वीमा गरिएको वस्तुको नोक्तानीको हकम सम्बन्धित कार्यालयले नै क्षतिपूर्ति वापत प्राप्त गरेको रकमको हदसम्म कर कट्टी गर्न दिने निर्णय गर्न सक्नेछ ।

(५) उपनियम (४) बमोजिम करको गणना गर्दा समानुपातिक रूपमा गणना हुन नसक्ने भन्ने कर अधिकृतलाई लागेमा निजले अर्को बैकल्पिक तरिकाद्वारा गणना गर्न विभागसंग निर्देशन माग गर्न सक्नेछ ।

४१. कर कट्टी गर्न नपाईने वस्तु वा सेवाहरू : (१) ऐनको दफा १७ को प्रयोजनको लागि देहायका वस्तु वा सेवाहरूकाहकमा कर कट्टी गर्न पाईने छैन:-

- (क) पेय पदार्थ,
  - (ख) अल्कोहल वा अल्कोहल मिश्रित पेय पदार्थ जस्तै रक्सी, वीयर,
  - (ग) सवारी साधनको लागि हल्का पेट्रोलियम (पेट्रोल) इन्थन,
  - (घ) मनोरञ्जन खर्च,
  - (२) देहायका वस्तुहरूमा देहाय बमोजिम अनुपातमा कर कट्टी गर्न पाइनेछ :-
    - (क)^{६३} .....
    - (ख) अटोमोवाइल्समा खरीद मूल्यको ४० प्रतिशत ।
    - (ग)^{६४} .....
- स्पष्टीकरण:** खण्ड (ख) को प्रयोजनको लागि “अटोमोवाइल्स” भन्नाले कुनै पनि तीन वा सोभन्दा बढी पांग्रा भएको सडकमा गुड्ने यात्रुवाहक सवारीको साधन सम्भनुपर्छ ।
- (३) दर्ता भएको व्यक्तिले उपनियम (१) वा (२) को आपूर्ति गर्ने कार्य नै मूख्य रूपमा गर्ने भएमा यस नियमावलीमा व्यवस्थित प्रक्रिया बमोजिम कर कट्टी गर्न बाधा पर्ने छैन ।

६३ पाचौ संशोधनले भिकेको, सो भन्दा पहिले निम्न व्यवस्था थियो :

“(क) सबै प्रकारका हवाई जहाजमा खरीद मूल्यको ४० प्रतिशत ।”

६४ पाचौ संशोधनले भिकेको, सो भन्दा पहिले निम्न व्यवस्था थियो : “(ग) कम्प्यूटरमा खरीद मूल्यको ६० प्रतिकशत ।”

४२. विक्री कर कट्टी सम्बन्धी व्यवस्था : ऐन प्रारम्भ हुनुभन्दा अगाडि देहाय बमोजिमका मौज्दातमा रहेका वस्तुहरूमा तिरेको विक्री कर मात्र कट्टी गर्न पाइनेछ :-

- (क) पुनः विक्रीको लागि करदाताले ल्याएका वस्तुहरूमा,
- (ख) व्यापारको लागि आंशिक रूपमा उत्पादित तथा सह उत्पादित वस्तुहरू तथा सेवाहरूमा,
- (ग) कच्चा पदार्थ, सहायक कच्चा पदार्थहरू र पैकिंग वस्तुहरूमा ।

४३. निवेदन दिनु पर्ने:^{६५} (१) करदाताले आफू दर्ता हुँदाका विषय मौज्दातमा रहेका सामानको विवरण सहित दर्ता भएको पन्थ दिनभित्र अनुसूची-१६ बमोजिमको ढाँचामा कर अधिकृतसमक्ष निवेदन दिनु पर्नेछ ।

- (२) उपनियम (१) बमोजिम निवेदन दिंदा खरीद बीजक र अन्य आवश्यक प्रमाण कागजातहरू समेत संलग्न गर्नु पर्नेछ ।
- (३) दर्ता भएको मितिले एक वर्ष अधिसम्मको मूल्य अभिवृद्धि कर तिरेको बीजक तथा प्रज्ञापनपत्रको आधारमा करकट्टी दावी गर्नु पर्नेछ ।
- (४) उपनियम (३) बमोजिमको दावी कर अधिकृतद्वारा स्वीकृत भएमा सम्बन्धित करदाताले नियम ३९ को उपनियम (४) बमोजिम कट्टी गर्न पाउनेछ ।
- (५) उपनियम (३) बमोजिमको दावी कर अधिकृतद्वारा संशोधन वा खारेज भएमा वा त्यस्तो कर पहिला नै कट्टा गरिएको पार्इएमा ऐन र यस नियमावली बमोजिम कर अधिकृतले त्यस्तो करदातालाई कारबाही गर्न सक्नेछ ।

४४. प्रयोग भैसकेका वस्तुहरूको कर कट्टी सम्बन्धी व्यवस्था : ऐनको दफा १७ को उपदफा (५) को प्रयोजनको लागि प्रयोग भै सकेका वस्तुहरू

^{६५} अठारौं संशोधनले संशोधन गरेको । सो पूर्व पाचौं संशोधनले संशोधन, संशोधनभन्दा पहिले निम्न व्यवस्था थियो :

“(१) करदाताले आफू दर्ता हुँदा मौज्दातमा रहेको विक्रीकर तिरिसकेका वस्तुमा लागेको विक्रीकर साविक मास्केवारी अनुसारविक्रीकर कट्टी हुन वांकी रहेको अंश तथा कर लाने कारोबारमा तिरेको कर कट्टी गर्नको लागि अनुसूची-१६ बमोजिमको ढाँचामा कर अधिकृतसमक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।”

मध्ये दर्ता नभएको व्यक्तिसँग खरीद गरेका वस्तुहरू र दर्ता भएको व्यक्ति भए पनि ऐनको दफा १७ मा परेका र व्यक्तिगत प्रयोगमा समेत ल्याइएका वस्तुहरूको खरीदमा तिरेको कर कट्टी गर्न पाइनेछैन ।

४५. कर फिर्ता सम्बन्धी व्यवस्था : (१) ऐनको दफा २४ को उपदफा (३) र (४) वा दफा २५ को प्रयोजनको लागि करफिर्ता दिंदा कर अधिकृतले करदाताबाट फिर्ताका लागि पेश गरिएका प्रमाणहरू तुरन्त छानवीन गरी दर्ता भएको मितिले तीस दिनभित्र फिर्ता दिनु पर्नेछ ।

(२) ^{६६}ऐनको दफा २४ को उपदफा (३) वा दफा २५ बमोजिम प्राप्त हुन आएको प्रमाणहरू पुनः छानवीन गर्नु पर्ने आवश्यकता भए सो अविलम्ब गरी पन्थ दिनभित्र फिर्ता दिनु पर्नेछ । फिर्ता दिंदा बीस हजार रुपैयाँभन्दा बढी भएमा निजको बैंक खातामा नै जम्मा हुने गरी भुक्तानी गर्नु पर्नेछ ।

(३)^{६७} ऐनको दफा २५ को उपदफा (१) को प्रयोजनको लागि दर्ता नभएको व्यक्तिले कर फिर्ता माग गर्दा खण्ड (क) को प्रयोजनका लागि अनुसूची-१७ र खण्ड (ख) र (ग) को प्रयोजनका लागि अनुसूची-१८ को ढाँचामा सोझै विभागमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

४६. फिर्ता नहुने : ऐन र यस नियमावली बमोजिम .....^{६८} नक्कल लिनु पर्ने निर्णय आदेश, फैसला, पर्चा वा अन्य कागजातहरू लेखा अवधि समाप्त भएको मितिले तीन वर्षभित्र निवेदन नदिएमा दिईने छैन ।

४७ ब्याजको दर : ऐनको दफा २४ को उपदफा (५) को प्रयोजनको लागि नेपाल सरकारले दिने ब्याजको दर वार्षिक पन्थ प्रतिशत हुनेछ । यस्तो ब्याज रकम ऐनको दफा २४ को उपदफा (३) र (४) बमोजिम फिर्ता माग गरेको मितिले साठी दिनपछि मात्र गणना गरिनेछ ।^{६९}

६६ दशौं संशोधनले “यसरी प्राप्त हुन आएको प्रमाणहरू” भन्ने वाक्यांशको सट्टा राखेको ।

६७ तेह्रौं संशोधनद्वारा संशोधित । संशोधन अघि निम्न व्यवस्था थियो : ऐनको दफा २५ को उपदफा (१) को खण्ड (क), (ख) र (ग) को प्रयोजनको लागि दर्ता नभएको व्यक्तिले कर फिर्ता माग गर्दा रकम अनुसूची-१७, अनुसूची-१८ र अनुसूची-१९ को ढाँचामा सोझै विभागमा निवेदन दिनु पर्नेछ ।

६८ आठौं संशोधनले “फिर्ता दिनु पर्ने रकम” भन्ने वाक्यांश भिकेको ।

६९ दोझो संशोधनले संशोधन गरेको, सो भन्दा पहिले निम्न व्यवस्था थियो :

परिच्छेद-९

आयात निर्यात सम्बन्धी व्यवस्था

- ४८. आयातमा कर लाग्ने :** (१) नेपाल ^{७०}.....भित्र आयात हुने वस्तु वा सेवामा^{७१}नेपालभित्र आपूर्ति भएको वस्तुवा सेवामा^{७२}लाग्ने दरले कर लाग्नेछ ।
- (२) आयात हुने वस्तु वा सेवामा कर निर्धारण गर्ने प्रयोजनको लागि मूल्य कायम गर्दा ऐनको दफा १२को उपदफा (५) र (६) बमोजिमको प्रक्रिया अपनाई मूल्य कायम गरिनेछ ।
- (३) आयात भएको वस्तुको मूल्य आयात हुँदाका अवस्थामा कायम गर्न नसकिएमा त्यस्ता वस्तुहरूमा लाग्ने सबै प्रकारका कर वा महसूललाई पुग्ने गरी धरौटी लिएर मात्र त्यस्ता वस्तु नेपाल ^{७३}.....भित्र ल्याउने अनुमति दिइनेछ । दर्ता भएको व्यक्तिले आयात गरेको वस्तु वा सेवाको मूल्य कायम नभएसम्म त्यस्तो वस्तु वा सेवामा तिरेको कर कट्टी गर्न पाउने छैन ।
- (४) कुनै वस्तु आयात गर्दा धरौटी राखी आयात गरिएको भए मूल्य एकीन भएको मितिले एक वर्षसम्म मात्र कर कट्टी दाबी गर्न सकिनेछ ।

- ४९. अस्थायी आयात सम्बन्धी व्यवस्था :** (१) भन्सार महसूल नलाग्ने गरी पछि फिर्ता हुने शर्तमा आयात भएका वस्तुहरूमा भन्सारले कायम गरेको अनुमानित मूल्यका आधारमा पछि माल वा वस्तु फिर्ता भएपछि धरौटी रकम फिर्ता हुने गरी लाग्ने कर वापत धरौटी लिई आयात गर्न अनुमति दिइनेछ ।

“४७. व्याजको दर : ऐनको दफा २४ को उपदफा (५) को प्रयोजनको लागि नेपाल सरकारले दिने व्याजको दर एक वर्षकोअवधिमा भुक्तानी हुने सरकारी ऋणपत्रमा दिने व्याज दर सरह हुनेछ । यस्तो व्याज रकमको ऐनको दफा २४ को उपदफा (३) र (४) अनुसार फिर्ता माग गरेको मितिले साठी दिनपछि मात्र गणना गरिनेछ ।”

७० चौथी संशोधनले “अधिराज्य” भन्ने शब्द फिकेको ।

७१ साताँ संशोधनले “वस्तुमा” भन्ने शब्दको सटटा ।

७२ साताँ संशोधनले “वस्तुमा” भन्ने शब्दको सटटा ।

७३ चौथी संशोधनले “अधिराज्य” भन्ने शब्द फिकेको ।

(२) अस्थायी आयात महसूल लाग्ने गरी अस्थायी रुपमा आयात भएका माल वा वस्तुमा महसूलमै कर लाग्नेछ ।

५०. महानिर्देशकले रेखदेख र व्यवस्थापन गर्न सक्ने: ऐनको दफा २८ बमोजिम असुली हुने करको रेखदेख र व्यवस्थापन महानिर्देशकबाट हुनेछ^{७४} । महानिर्देशकले आवश्यक देखेमा आयात भएको वस्तु वा सेवाकासम्बन्धमा अनुगमन गर्ने प्रयोजनको लागि देहाय बमोजिमको काम कारबाही गर्न कर अधिकृतलाई आदेश दिन सक्नेछ :-

- (क) आयात भएको माल वा वस्तुको नमूना लिई उचित र पर्याप्त किसिमबाट कर लगाइएको कुराको निश्चित गर्ने र त्यस्तो नमूना लिएको सामान उचित समयभित्र सम्बन्धित करदातालाई फिर्ता दिने,
- (ख) उचित समयमा कारोबारसंग सम्बन्धित स्थल, घर, गोदाम, पसल आदिमा प्रवेश गर्ने, निरीक्षण गर्ने, तलासी लिने तथा सम्बन्धित व्यक्तिसंग सोधपुछ गर्ने,
- (ग) खरीद, बिक्री वा पैठारीसंग सम्बन्धित कागजातहरू आफ्नो कब्जामा लिने, नक्कल लिने, निरीक्षण गर्ने, हटाउने तथा सम्बन्धित करदाताको अनुरोधमा उचित देखिएमा उचित समयभित्र हटाइएका कागजातहरूको सूची र अन्य कागजातहरू फिर्ता दिने ।

५१. आयातमा प्राप्त भएको रकमको विशेष व्यवस्था : (१) ऐनको दफा २४ र २५ को प्रयोजनको लागि भंसार विन्दुमा संकलित सम्पूर्ण कर रकम मूल्य अभिवृद्धि कर कोषको खातामा दैनिक रुपमा जम्मा गर्नु पर्नेछ र सोको विवरण भन्सार कार्यालयले तीन दिनभित्र नजिकको मूल्य अभिवृद्धि कर कार्यालयमा पठाउनुपर्नेछ ।

---

७४ दोझो संशोधनले “ हुने व्यवस्था गर्न नेपाल सरकारले नेपार राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकन सक्नेछ ” भन्ने वाक्यांशको सट्टा राखेको ।

- (२) उपनियम (१) बमोजिमको कोषमा जम्मा हुन आएको रकमबाट विभागले आदेश दिएको रकम फिर्ता दिई बाँकी रहने रकम दैनिक रूपमा तोकिएको राजस्व खातामा जम्मा गर्नु पर्नेछ ।
- (३) कोषको संचालन गर्ने, बैंक खाता खोल्ने, कोषबाट खर्च लेख्ने र राजस्व जम्मा गर्ने कार्यविधि महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले तोकिदिए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-१०

सम्पत्ति रोकका, लिलाम विक्री र खान तलासी सम्बन्धी व्यवस्था

५२. सम्पत्ति रोकका सम्बन्धी व्यवस्था : (१) ऐन र यस नियमावली बमोजिम बुभाउनु पर्ने कर, दस्तुर र ब्याज करदाताले नियम ३० बमोजिमको म्यादभित्र नबुभाएमा कर अधिकृतले ऐनको दफा २१ अन्तर्गत अनुसूची-२०मा उल्लेख भए बमोजिम महानिर्देशकबाट अनुमति प्राप्त गरी बक्यौता कर, दस्तुर, जरीवाना र ब्याज असुल गर्नेछ ।

(२) उपनियम (१) को प्रयोजनको निमित्त करदाताको सम्पत्ति^{७५} रोकका गर्दा देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछ :

(क) सूचना दिईसकेपछि करदाताको चल वा अचल सम्पत्ति कर दाखिल नगरेसम्म विक्री वितरण वा हक हस्तान्तरण गर्न नपाउने गरी रोकका राख्न सम्बन्धित कार्यालयमा रोकका गर्न लेखी पठाउने ।

(ख) करदाताको कुनै सम्पत्ति कुनै व्यक्ति विशेषको संरक्षणमा वा साथमा छ भन्ने कर अधिकृतले थाहा पाएमा त्यस्तो सम्पत्ति रोकका गर्न सम्बन्धित व्यक्तिलाई कर अधिकृतले यस नियमको अधीनमा रही आदेश दिने ।

५३. लिलाम विक्री सम्बन्धी व्यवस्था : (१) नियम ५२ बमोजिमको कारवाई गर्दा पनि कर असुल नभएमा कर अधिकृतले देहाय बमोजिमको प्रक्रिया पुऱ्याई करदाताको सम्पत्ति पूर्ण वा आंशिक रूपमा लिलाम विक्री गरी कर असुल गर्न सक्नेछ :-

(क) लिलाम विक्री गर्नु पर्ने सम्पत्ति एकीन गरी सो सम्पत्ति र लिलाम विक्री गर्नु पर्ने कारण तथा लिलाम विक्री हुने स्थान र मिति समेत उल्लेख भएको सूचना लिलाम हुने

^{७५} अठारौं संशोधनले थप गरेको । सो पूर्व निम्न व्यवस्था रहेको थियो: उपनियम (१) को प्रयोजनको निमित्त करदाताको सम्पत्ति कब्जा वा लिलाम गर्दा देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछ:

मितिभन्दा कम्तिमा पन्थ दिन अगावै सार्वजनिक रूपमा प्रकाशित गर्ने ।

- (ख) लिलाम गर्दा लिलाम बिक्री गर्ने वस्तु रहेको स्थानको गाउँ विकास समिति वा महा/उप-महा/नगरपालिकाको एक जना प्रतिनिधि वा निजिको सरकारी कार्यालयको एक जना प्रतिनिधि र सम्भव भएसम्म करदाता वा निजको प्रतिनिधि समेतलाई साक्षी राख्ने ।
- (२) उपनियम (१) बमोजिम लिलाम बिक्री गरी प्राप्त हुन आएको रकमबाट सर्वप्रथम लिलाम सम्बन्धी सम्पूर्ण खर्च असुल गरी बाँकी रहन आएको रकमबाट करदाताले तिर्नु पर्ने कर, दस्तुर, जरीवाना र ब्याजको रकम असुलउपर गरी बढी भएजति रकम करदातालाई फिर्ता गर्नुपर्नेछ ।
- (३) उपनियम (१) र (२) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि करदाताको सम्पत्ति लिलाम हुनु अगावै करदाताले लिलाम सम्बन्धी सम्पूर्ण खर्च, तिर्न बुझाउन पर्ने कर, दस्तुर, जरीवाना र ब्याज समेतको सम्पूर्ण रकम दाखिल गर्न त्याएमा असुलउपर गरी लिलाम बिक्री बन्द गर्नु पर्नेछ ।
- (४) नियम ५२ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि करदाताले तिर्नुपर्ने कर असुल गर्न बाँकी छाँडै कुनै बैंक वा वित्तीय संस्थामा निजको नाममा रकम जम्मा भएको जानकारी कर अधिकृतलाई प्राप्त भई त्यस्तो रकम असुल भएमा सो बाँकी कारवाही बन्द गर्नु पर्नेछ ।
- (५) आंशिक असुली हुने भएमा क्रमशः लिलाम सम्बन्धी खर्च, ब्याज, दस्तुर, जरीवाना र करको रकम असुल गरिनेछ ।

५४. तुरुन्त लिलाम गर्ने: नियम ५२ बमोजिम सम्पत्ति रोकका रहेको सम्बन्धमा कुनै अदालतमा निवेदन वा पुनरावेदन परी रोकका रहने अवधि लामो हुन गई रोकका रहेको सम्पत्ति सङ्गेने, बिग्रने वा नष्ट हुने देखिएमा कर अधिकृतले त्यस्तो माल वा वस्तु तुरुन्त लिलाम

बिक्री गरी आएको रकमको आम्दानी बाध्नु पर्नेछ र रोकका रहेको रकम पछि अदालतको निर्णयबाट करदाताले फिर्ता पाउने ठहरिएमा लिलाम बिक्रीबाट प्राप्त भएको रकम मात्र निजलाई फिर्ता दिइनेछ । करदाताले माल वा वस्तु नै पाउँ भनी दाबी गर्न सक्ने छैन ।

५५. खानतलासीको कार्यविधि: (१) ऐनको दफा २३ को उपदफा (२) को खण्ड (ख) बमोजिम खानतलासी लिनु पर्दा देहाय बमोजिम गर्नु पर्नेछ :-

(क) जुन विषयको सम्बन्धमा खानतलासी गर्न लागेको हो सो विषयसँग सम्बन्धित कुनै कागजात वा वस्तु कुनै घर वा अरु कुनै ठाउँमा फेला पर्ने सम्भावना छ भनी विश्वास गर्नु पर्ने मनासिव माफिकको कारण भएमा र सो वस्तु सो घर वा ठाउँको तुरन्त तलासी नलिएको खण्डमा प्राप्त नहुने आशंका भएमा वा जाँच गर्न तत्कालै आवश्यक भएमा कर अधिकृतले आफै वा अन्य कर्मचारी खटाई त्यस्तो घर वा स्थानको तलासी लिन वा लिन लगाउन सक्नेछ ।

(ख) खण्ड (क) बमोजिम तलासी लिने घर वा स्थलमा बसोबास गरिआएका वा सो घर वा स्थलको धनी वा संरक्षकलाई तलासी लिने व्यक्तिले तलासी लिन खोजेको कारण खोली सो कुराको सूचना दिनुपर्नेछ र सो बमोजिम सूचना पाएपछि त्यस्तो व्यक्तिले तलासी लिन आउने व्यक्तिलाई त्यस्तो घर वा स्थलमा प्रवेश गर्न दिनुपर्नेछ ।

(ग) खण्ड (ख) बमोजिम तलासी लिने घर वा ठाउँमा बस्ने व्यक्ति वा धनी वा संरक्षकले तलासी लिन आएका व्यक्तिलाई यस्तो घर वा स्थलमा प्रवेश गर्न नदिएमा तलासी लिने व्यक्तिले सो घर वा स्थलमा रहे बसेका स्वास्नी मानिसहरूलाई त्यहाँबाट हट्ने सूचना र मनासिव समय

दिई आवश्यकता अनुसार कुनै भयाल ढोका, छेस्कीनी खोली, तोडीभित्र पसी तलासी लिन सक्नेछ ।

- (घ) खण्ड (ग) बमोजिम तलासी लिंदा सम्बन्धित गाउँ विकास समिति, महा/उप-महा/नगरपालिकाको कमितिमा एक जना सदस्य वा स्थानीय दुई जना व्यक्ति वा घरधनी वा उसको एक जना प्रतिनिधि वा कुनै एक जना साक्षी राखी तलासी लिनु पर्नेछ ।
- (ङ) खण्ड (घ) बमोजिम साक्षी वस्ने मानिस फेला नपरेमा वा साक्षी वस्न इन्कार गरेमा सोही व्यहोराको कैफियत जनाई तलासी लिने व्यक्तिले सही छाप गरेपछि खण्ड (ग) को प्रक्रिया पूरा भएको मानिनेछ ।
- (च) यस नियम बमोजिम तलासी लिंदा कुनै मानिसको शरीरको तलासी लिनु परेमा सो समेत लिन सकिनेछ र तलासी लिनु पर्ने व्यक्ति स्वास्नीमानिस भएमा निजको तलासी स्वास्नीमानिसबाट लिनु पर्नेछ ।
- (छ) यस नियम बमोजिम तलासी लिंदा प्राप्त भएका मालवस्तु वा कागजातको विवरण तयार गरी तीन दिनभित्र विभाग समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

परिच्छेद-११

विविध

५६. नेपाल राज्यभित्र आपूर्ति हुने वस्तु वा सेवाको सम्बन्धमा: नेपाल सरकार वा नेपाल सरकारको स्वामित्व भएको संघ, संस्था वा कार्यालय वा संबैधानिक निकायले नेपाल ^{७६}.....भित्र एकपटकमा पांच हजार रूपैयाँभन्दा^{७७}बढीको कर लाग्ने वस्तु खरीद गर्दा वा सेवा प्राप्त गर्दा दर्ता भएको व्यक्तिसँग मात्र गर्नुपर्नेछ ।

५७. कुट्नैतिक सुविधा सम्बन्धमा: ऐनको दफा २५ को उपदफा (१) को खण्ड (क) को प्रयोजनको लागि कुट्नैतिक सुविधा प्राप्त व्यक्तिले परराष्ट्र मन्त्रालयले दिएको निस्सासमेत संलग्न राखी करको रकम फिर्ता पाउन विभाग समक्ष दरखास्त दिनु पर्नेछ ।

५८. निशुल्क सहयोग र सूचना: नेपाल सरकारले देहायका सहयोग तथा सूचना निशुल्क प्रदान गर्नेछ :-

(क) कर प्रयोजनको निमित्त अपनाउनु पर्ने प्रक्रियाहरूको जानकारी,

(ख) करदाता शिक्षा सम्बन्धी प्रकाशनहरू ।

५९क. ^{७८}कर सहयोगी राख्ने : (१) करदाताले कर सम्बन्धमा आवश्यक जानकारी तथा सहयोग लिन कर सहयोगी राख्न सक्नेछ ।

(२) उपनियम (१) बमोजिमको कर सहयोगीको लागि आवश्यक पर्ने योग्यता, निजको स्तर लगायत अन्य व्यवस्था विभागले तोके बमोजिम हुनेछ ।

५९. मूल्य अभिवृद्धि कर सम्बन्धी बहस पैरवी: कर सम्बन्धी कुनै मुदाको बहस पैरवी गर्नु पर्ने भए सरकारी वकीलबाट हुनेछ ।

७६ चौथौ संशोधनले “अधिराज्य” भन्ने शब्द फिकेको ।

७७ पाचौ संशोधनले “दश हजार रूपैयाँभन्दा” भन्ने वाक्यांशको सट्टा राखेको ।

७८ आठौ संशोधनले थप ।

- ६०. परिचयपत्रको ढाँचा:** कर अधिकृतको परिचयपत्रको ढाँचा अनुसूची-
२१ बमोजिम हुनेछ ।
- ६१. निर्देशिका बनाउने:** ऐन तथा यो नियमावली कार्यान्वयन गर्न नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालयले आवश्यक निर्देशिकाहरू बनाई जारी गर्न सक्नेछ ।
- ६२. अनुसूचीमा थपघट तथा हेरफेर:** नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी अनुसूचीहरूमा आवश्यक थपघट तथा हेरफेर गर्न सक्नेछ ।
- ६३. खारेजी र बचाउँ:** (१) देहायका नियमहरू खारेज गरिएका छन्
 (क) मनोरञ्जन कर नियमहरू, २०१८ ।
 (ख) विक्रीकर नियमहरू, २०२४ ।
 (ग) ठेकाकर नियमावली, २०२४ ।
 (२) उपनियम (१) मा उल्लेखित नियमहरू बमोजिम भए गरेको काम कारबाहीहरू यसै नियमावली बमोजिम भए गरेको मानिनेछन् ।

७९ अनुसूची-१

(नियम ३ को उपनियम (१) र (२) सँग सम्बन्धित)
 नेपाल सरकार
 आन्तरिक राजस्व विभाग

रु. ५ को
टिकट

स्थायी लेखा नम्बर (PAN) का लागि दरखास्त व्यक्तिगत

खण्ड (क)

श्री प्रमुखज्यू

आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ...

म निम्नानुसार विस्तृत विवरणसहित □ आयकरका लागि मात्र वा □ आयकर तथा मूल्य अभिवृद्धि करका लागि दर्ता गर्न चाहन्छु। यस फारममा उल्लेख गरेका विवरणहरू मैले जानेबुझेसम्म ठीक छन्।

PAN							
-----	--	--	--	--	--	--	--

कार्यालय प्रयोजनका लागि मात्र

* चिन्ह लागेको महल तपाईंलाई लागू हुने भएमा मात्र भर्नुहोला।

१. आवेदकको परिचय

क) व्यक्तिगत नाम :

पहिलो

बीचको

थर

नेपाली			
अंग्रेजी			

७९ पांचौ संशोधनले खारेज गरेको।

ख) जन्म मिति :

ग) लिङ्गः पुरुष महिला

घ) राष्ट्रियता

ङ) करदाताको परिचय गराउने कागजात

कागजातको किसिम	परिचय पत्र नं.	जारी गर्ने कार्यालय र स्थान	जारी गरेको मिति

२. पारिवारिक विवरण

क) पति/पत्नी/बाबु/बाजे/संरक्षक

पति/पत्नी*	बीचको	थर
पति/पत्नी*		
बाबु		
बाजे		
संरक्षक*		

३. ठेगाना

स्थायी	पत्राचार गर्ने ठेगाना*
घर नं./ब्लक नं./वडा नं./टोल	
☐ म. ☐ उप-म ☐ नपा ☐ गाविस.	
जिल्ला	
क्षेत्र	
टेलिफोन नं.	पो.व.नं.
फ्याक्स नं.*	इमेल:

४. व्यवसायिक विवरण

कार्यालय प्रयोजनका लागि मात्र

के तपाइले आयकर तिर्न छुट पाउनु भएको छ ? छ छैन
छ भने कहिलेदेखि

५. व्यवसायिक विवरण (उपयुक्त अनुमान दिनुहोस्)

गत १२ महिनाको कारोबार   आगामी ३ महिनाको अनुमान

कूल कर लाग्ने कारोबार (निकासी समेत)		
कूल आयकर नलाग्ने कारोबार (निकासी समेत)		
कूल मू.अ.क.नलाग्ने कारोबार (निकासी समेत)		
कूल प्राप्त रकम		
कूल निर्धारणयोग्य आय		
कूल करयोग्य आय		
कूल निकासी		

यदि तपाइको नाममा दर्ता भएका फर्महरू भए अनुसूचि १ मा उल्लेख गर्नुहोस् ।

६. सम्पर्क व्यक्ति (आवेदक भन्दा फरक भएमा मात्र)

पहिलो

बीचको

थर

नाम (नेपाली)			
नाम (अंग्रेजी)			
पद			
टेलिफोन			
फ्याक्स *		इमेल *	

७. मूल्य अभिवृद्धि कर दर्ता

--	--	--

- क) के तपाइले स्वेच्छाले दर्ता गर्न चाहनु भएको हो ?
 हो   होइन   दर्ता लागू हुने मिति
- ख) मू.अ.क. सम्पर्क व्यक्ति (यदि माथिका नं. ६ मा उल्लेख गरिएको व्यक्ति वाहेक भए मात्र उल्लेख गर्नुहोस्)।

पहिलो

बीचको

थर

नाम (नेपाली)			
नाम (अंग्रेजी)			
पद			
टेलिफोन			
फ्याक्स*		इमेल*	

८. आयकर दर्ता नं.

९. मू.अ.क. करदाता दर्ता नं.

१०. निवेदन मिति

११. आवेदकको दस्तखत

१२. ओठाको छाप

	दायाँ	वायाँ

१३. कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र

(निवेदकले भर्नु नपर्ने)

आयकर

आयकर छुट पाएको हो ?	☐ हो
दर्ता लागू हुने मिति	
स्वीकृत गर्ने अधिकृत	मिति :
आन्तरिक राजस्व कार्यालय	
विदेशीको हकमा धरौटी राखेको रकम	

मूल्य अभिवृद्धि कर

दर्ता लागू हुने मिति	
आन्तरिक राजस्व कार्यालय (एरिया कोड)	
मू.अ.क. विवरण दाखिला गर्ने समय	

स्थायी लेखा नम्बर (PAN) का लागि दरखास्त

साफेदारी फर्म/प्राइभेट लि.क./
 पब्लिक लि.क./सार्वजनिक
 संस्थान/सहकारी/परोपकारी संस्था/अस्पताल/
 /शैक्षिक संस्था/गैरसरकारी संस्था/
 अन्तर्राष्ट्रीय गैर सरकारी संस्था

रु. ५ को
टिकट

खण्ड (ख)

श्री प्रमुखज्यू

आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ...

म निम्नानुसार विस्तृत विवरणसहित □ आयकरका लागि मात्र वा □ आयकर तथा मूल्य अभिवृद्धि करका लागि दर्ता गर्न चाहन्छु। यस फारममा उल्लेख गरेका विवरणहरू मैले जानेबुझेसम्म ठीक छन्।

PAN	_____	_____	_____	_____	_____	_____	_____
-----	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

कार्यालय प्रयोजनका लागि मात्र

* चिन्ह लागेको महल तपाईंलाई लागू हुने भएमा मात्र भनुहोला।

१. आवेदकको परिचय

क) आवेदकको नाम :

नेपाली	_____
अंग्रेजी	_____

ख) दर्ता विवरणहरू

दर्ता मिति

कार्यालय र स्थान

दर्ता नं.

--	--	--

ग) कारोवार शुरु मिति वा शुरु हुने मिति

--	--	--

२. मुख्य कार्यालयको ठेगाना

क) पति/पत्नी/बाबू/बाजे/संरक्षक

स्थान पत्राचार गर्ने ठेगाना *

घर नं./ब्लक नं.			
वडा नं.			
टोल			
☐ म. ☐ उप-म ☐ नपा			
☐ गाविस.			
जिल्ला			
क्षेत्र			
टेलिफोन नं.		पो.व.नं.	
फ्रेयाक्स नं.*		इमेल*	

३. कारोवारको मुख्य स्थान

(यदि मुख्य कार्यालय भन्दा फरक भएमा मात्र भनुहोस्)

स्थान पत्राचार गर्ने ठेगाना*

घर नं./ब्लक नं./वडा नं./टोल		
☐ म. ☐ उप-म ☐ नपा		
☐ गाविस.		
जिल्ला		
क्षेत्र		
टेलिफोन नं.		पो.व.नं.
फ्याक्स नं.*		इमेल*

४. व्यवसायिक संस्थाका प्रकार

(एउटामा मात्र चिन्ह ✓ लगाउनुहोस्)

- प्राइभेट लि.कं.   पब्लिक कं.   सहकारी
- सार्वजनिक संस्थान   साभेदारी फर्म   परोपकारी संस्था
- गैर सरकारी संस्था   शैक्षिक संस्था   अस्पताल
- अन्तर्राष्ट्रीय गैर सरकारी संस्था   अन्य
- यदि साभेदारी फर्म हो भने अनुसूचि ३ मा उल्लेख गर्नुहोस्।

५. व्यवसायिक विवरण

कार्यालय प्रयोजनका लागि मात्र				

व्यवसायका शाखा वा शाखाहरू छन् छैनन् यदि व्यवसायका शाखा वा शाखाहरू छन् भने, अनुसूचि २ भर्नुहोस्।

--	--	--

के तपाइले आयकर छुट पाउनु भएको छ ? छ छैन छ भने

५. व्यवसायिक विवरण (उपयुक्त अनुमान दिनुहोस्)

	गत १२ महिनाको कारोबार	आगामी ३ महिनाको अनुमान
कूल कर लाग्ने कारोबार (निकासी समेत)		
कूल आयकर नलाग्ने कारोबार (निकासी समेत)		
कूल मू.अ.क.नलाग्ने कारोबार (निकासी समेत)		
कूल प्राप्त रकम		
कूल निर्धारणयोग्य आय		
कूल करयोग्य आय		
कूल निकासी		

६. प्रवन्ध निर्देशक/प्रमुख कार्यकारी अधिकृत

क) नाम :

पहिलो

बीचको

थर

नेपाली			
अंग्रेजी			

ख) नियुक्ति मिति :

ग) राष्ट्रियता

घ) परिचय गराउने कागजात

कागजातको किसिम	परिचय पत्र नं.	जारी गर्ने कार्यालय र स्थान	जारी गरेको मिति

ड) ठेगाना

स्थायी   पत्राचार गर्ने
ठेगाना

घर नं./ब्लक नं./वडा नं./टोल		
☐ म. ☐ उप-म ☐ नपा		
☐ गाविस.		
जिल्ला		
क्षेत्र		
टेलिफोन नं./फ़्याक्स नं.*		पो.व.नं.
इमेल*		

ट. आयकर प्रयोजनको लागि सम्पर्क व्यक्ति (प्रवन्ध
निर्देशक/प्रमुख कार्यकारी अधिकृत बाहेक भएमा मात्र)

पहिलो

बीचको

थर

नाम			
पद			
टेलिफोन			

फ्रेयाक्स		इमेल *	
-----------	--	--------	--

९. मू.अ.क. दर्ता

--	--	--

क) के तपाईं स्वइच्छाले दर्ता गर्न चाहनु भएको हो ? हो होइन   दर्ता लागू हुने मिति

ख) मू.अ.क. सम्पर्क व्यक्ति (यदि माथि नं. ७ मा उल्लेख गरिएको व्यक्ति वाहेक भए मात्र उल्लेख गर्नुहोस्)

पहिलो

बीचको

थर

नाम			
पद			
टेलिफोन			
फ्रेयाक्स		इमेल *	

१०. आयकर दर्ता नं.

११. मू.अ.क. करदाता दर्ता नं.

१२. निवेदन मिति :

१३. आवेदकको दस्तखत

१४. संस्थाको थाप

--	--

क) दस्तखत गर्ने व्यक्तिको नाम :

	पहिलो	बीचको	थर
नेपाली			
अंग्रेजी			
टेलिफोन			
फ्याक्स		इमेल *	

ख) पद

- निर्देशक   कोष (संचालक ट्रष्टी)   कम्पनी सचिव
 साभेदार   अधिकार प्राप्त कर्मचारी   अन्य

१५. कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र

(आवेदकले भर्नु नपर्ने)

आयकर

आयकर छुट पाएको हो ?	☐ हो
दर्ता लागू हुने मिति	
स्वीकृत गर्ने अधिकृत	मिति :
आन्तरिक राजस्व कार्यालय	

विदेशीको हकमा धरौटी राखेको रकम	
--------------------------------	--

मूल्य अभिवृद्धि कर

दर्ता लागू हुने मिति	
आन्तरिक राजस्व कार्यालय (एरिया कोड)	
मू.अ.क. विवरण दाखिला गर्ने समय	

८० अनुसूची-२

(नियम ३ को उपनियम (३) सँग सम्बन्धित)

नेपाल सरकार

आन्तरिक राजस्व विभाग

साभेदारीको पूर्ण विवरण

८१ अनुसूची ३
 (नियम ५ सँग सम्बन्धित)
 नेपाल सरकार
 अर्थ मन्त्रालय
 आन्तरिक राजस्व विभाग

फोटो

स्थायी लेखा नम्बर (पान) दर्ता प्रमाण पत्र

पान								
आन्तरिक राजस्व कार्यालय								
आयकर दर्ता मिति								
मू.अ.क.दर्ता मिति								
अन्तःशुल्क दर्ता मिति								

करदाताको नाम :

कारोवारको नाम :

करदाताको प्रकार :

ठेगाना :

व्यवसाय कारोवारहरू :

.....
करदाताको दस्तखत.....
कर अधिकृतको दस्तखत

८१ पांचौ संशोधनले संशोधन गरेको ।

अतिरिक्त कारोवारहरु

क्र.सं.	कारोवारको नाम	ठेगाना	शुरु मिति	कर अधिकृतको दस्तखत
१.				
२.				
३.				
४.				

अनुसूची-४

(नियम ११ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय

आन्तरिक राजस्व विभाग

कारोबार हस्तान्तरण फारम

यस दरखास्त फारमको दुवै खण्ड भर्नु पर्नेछ

खण्ड १ नयाँ करदाताले भर्नुपर्ने   खण्ड २ साविकको करदाताले भर्नुपर्ने

मैले/हामीले निम्नलिखित मितिमा चालू व्यवसायको रूपमा एउटा कारोबार मेरो/आफ्नो नियन्त्रणमा लिएको छु/छौं।

मिति

कसबाट

(साविक मालिकको नाम)

मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण फारम १
मैले/हामीले यसैसाथ संलग्न गरेको
छु/गरेका छौं। पहिले नै जम्मा गरिसकेको
छु/छौं।

दरखास्त मन्जुर भएमा म/हामी निम्न लिखित कुरा गर्दछु/गर्दछौं।

- मूल्य अभिवृद्धि कर विवरणमा उल्लेखित सम्पूर्ण अवधि वापत तिर्नुपर्ने सबै
मूल्य अभिवृद्धि कर सहित मेरो/हाम्रो
पहिलो मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण
मूल्य अभिवृद्धि कर कार्यालयमा पेश
गर्नेछु/गर्नेछौं।

मैले/हामीले निम्नलिखित मितिमा चालू व्यवसायको रूपमा एउटा कारोबार हस्तान्तरण गरि दिएको छु/छौं।

मिति

कसबाट

(नयाँ मालिकको नाम)

उक्त मितिपछि मलाई/हामीलाई दर्ता हुने दायित्व रहने छैन। म/हामी दर्ता हुन योग्य रहने छैन/छैनौं।
म/हामी स्वेच्छाले दर्ताको लागि गरेको आफ्नो अनुरोध फिर्ता लिन्छु/लिन्छौं।

यो दरखास्त मन्जुर गरिएमा म/हामी निम्न कुराको घोषणा गर्दछु/गर्दछौं।

<ul style="list-style-type: none"> - સાવિકકો માલિકલે પેશ ગર્નુપર્ને તર નગરેકા કુનૈ વિવરણ ભાએ પેશ ગર્નેછુ/ ગર્નેછોં। - વ્યવસાય નામસારી હુનુઅધિ સાવિકકો માલિકલે ગરેકો આપૂર્તિ વાપત તિર્નુપર્ને કુનૈ કર બાંકી ભાએ સો લગાયત ઉસલે આફનૈ મૌજ્દાત તથા સમ્પત્તિ વાપત નિર્ધિપર્ને મૂલ્ય અભિવૃદ્ધિ કર તિર્ન મન્જુર ગર્દછુ/ ગર્દછોં। - નામસારી મિતિપછિ કુનૈ અવધિ વાપત સાવિકકો માલિકકો નામમા પેશ ગરિએકો કુનૈ વિવરણ મૈલે/હામીલે પેશ ગરેકો માન્ને છુ/છોં। - મૂલ્ય અભિવૃદ્ધિ કર કાર્યાલયલે દર્તા નમ્બર દિનુઅધિ સાવિકકો માલિકલાઈ ભુતાની ગરેકો કુનૈ રકમલે ઉત્ત રકમ માથિ મેરો/હાપ્રો કુનૈ અધિકાર ભાએ સો પૂરા ગરેકો માન્ને છુ/છોં। 	<ul style="list-style-type: none"> - દર્તા નમ્બર નામસારી નગરિએકો અવસ્થામા મૈલે/હામીલે દાવી ગર્ન પાઉને મૈલે/હામીલે તિરેકા કુને કર રકમ દાવી ગર્ને અધિકાર નયાં માલિકલાઈ હુનેછ। - મૂલ્ય અભિવૃદ્ધિ કર કાર્યાલયલે નયાં માલિકલાઈ ગરેકો કુનૈ ભુતાનીલે ઉત્ત રકમ માથિ મેરો/હાપ્રો કુનૈ અધિકાર ભાએ સો પૂરા હુનેછ। - મૈલે/હામીલે મૂલ્ય અભિવૃદ્ધિ કર સહિત નિમ્ન બમોજિમ મૂલ્યાંકન ગરિએકા મૌજ્દાત તથા સમ્પત્તિ આફૂસંગે રાખેકો છુ/છોં।
<p>રૂપૈયાં :</p> <p>નામસારીકો મિતિપછિ મલાઈ/હામીલાઈ નિમ્ન ઠેગાનામા સમ્પર્ક ગર્ન સકિનેછ :</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>નામસારીકો મિતિપછિ મલાઈ/હામીલાઈ નિમ્ન ઠેગાનામા સમ્પર્ક ગર્ન સકિનેછ :</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>દસ્તખત : .....</p> <p>માલિક/સાભેદાર/સંચાલક/કમ્પની સચિવ, પ્રશાસક)</p> <p>મિતિ : .....</p>	<p>દસ્તખત : .....</p> <p>માલિક/સાભેદાર/સંચાલક/કમ્પ ની સચિવ, પ્રશાસક)</p> <p>મિતિ : .....</p>

अनुसूची-५
 (नियम १७ सँग सम्बन्धित)
कर बीजकको ढाँचा

बीजक नम्बर : कारोवार मिति : / /

विक्रेताको करदाता बीजक जारी भएको मिति : / /

दर्ता नम्बर :

विक्रेताको नाम :

ठेगाना:

क्रेताको नाम :

ठेगाना:

क्रेताको करदाता दर्ता नम्बर :

भुक्तानीको तरिका : नगद/चेक/उधारो/अन्य

सि.नं.	विवरण	परिमाण	प्रति इकाई	जम्मा
		मूल्य रु.	मूल्य रु.	
	.... प्रतिशतले छुट			
	कर लाग्ने मूल्य			
	... प्रतिशतले कर			
	जम्मा			

विक्रेताको सही : .....

८२ अनुसूची ५ क

(नियम १७ (३) सँग सम्बन्धित)

कर बीजकको ढाँचा

बीजक नं. :

कारोवार मिति : / /

विक्रेताको दर्ता नम्बर :

विक्रेताको नाम : बीजक जारी भएको मिति : / /

ठेगाना :

क्रेताको नाम :

क्रेताको ठेगाना :

क्रेताको दर्ता नम्बर :

भुक्तानीको तरिका : नगद/चेक/ड्राफ्ट/अन्य

सि.नं.	विवरण	परिमाण	प्रति एकाई मूल्य (रु.)	जम्मा मूल्य (रु.)
कूल जम्मा				
.....प्रतिशतले छुट				
जम्मा				

विक्रेताको सही : .....

८३ अनुसूची ५क
(नियम १७ (३) सँग सम्बन्धित)

कर बीजकको ढाँचा

बीजक (कम्पनी) को नाम र ठेगाना :   बीजक नं.

विमकको स्थायी लेखा नम्बर :

कर बीजक :

बीमितको नाम :

विक्रेताको नाम :

ठेगाना :

बीमितको स्थायी लेखा नम्बर :

जारी मिति :

अभिकर्ता

क्रेताको ठेगाना :

क्रेताको दर्ता नम्बर :

भुक्तानीको तरिका :

भुक्तानीको तरिका : नगद/चेक/ड्राफ्ट/अन्य

सि.नं.	विवरण			जम्मा मूल्य (रु.)
	वीमालेख नं.	कभरनोट नं.		
	सम्पुष्टि नं.		वीमा शुल्क	
	वीमांक रकम रु	आतंककारी कार्य	हुलदंगा तथा तोडफोड	
	अवधि	देखि	नामसारी दस्तुर	
			टिकट दस्तुर	
			कर लाग्ने जम्मा मूल्य	
			मू.अ.कर	
			कृत जम्मा	

निमित्त :

कम्पनीको नाम :

अधिकार प्राप्त दस्तखत :

अनुसूची -५ ख

(नियम १७ को उपनियम (१क) सँग सम्बन्धित)

कर बीजकको ढाँचा

बीजक नं. :

विक्रेताको नाम : कारोवार मिति : / /

ठेगाना : बीजक जारी भएको मिति : / /

फोन नं. : ईमेल :

फ्याक्स नं. : वेब साइट :

विक्रेताको करदता नम्बर (PAN) :

क्रेता नाम :

ठेगाना :

क्रेताको करदाता दर्ता नम्बर :

(कर दर्ता नम्बर भएमा)

भुक्तानीको तरिका : नगद/चेक/उथारो

सि.नं.	विवरण	परिणाम	प्रति इकाई अन्तिम उपभोक्ता मूल्य रु.	जम्मा मूल्य (रु.)
		जम्मा रकम		
		मू.अ.कर. .....प्रतिशत छुट		
		खूद रकम		

विक्रेताको सही : .....

अनुसूची - ६

(नियम १८ सँग सम्बन्धित)
सक्षिप्त कर बीजकको ढाँचा

मिति : .....

बीजक नम्बर : विक्रेताको नाम : ठेगाना :

करदाता दर्ता नम्बर :

करको दर (प्रतिशत) :

सि.नं.	विवरण	परिमाण	मूल्य प्रति इकाई	जम्मा मूल्य
			छुट	
			जम्मा मूल्य	

नोट: पाँच हजार रुपैयाँ भन्दा बढी कर लाग्ने मूल्यको वस्तु वा सेवाको विक्रीमा यो बीजक जारी गरीने छैन।

विक्रेताको सही नाम र ठेगाना

अनुसुची-७

(नियम २३ को उपनियम (१) को खण्ड (क) सँग सम्बन्धित)

मूल्य अभिवृद्धि कर लेखा

खरीद / आयात

विक्री / निर्यात

मिति	विवरण	खरीद	करको दर	कर रकम	मिति	विवरण	विक्री	करको दर	कर रकम

यो लेखा प्रत्येक महिना तयार गरी आफैसँग राष्ट्र धन पर्नेछ।

अनुसूची- ८

(नियम २३ को उपनियम (१) को खण्ड (५) सँग सम्बन्धित)

खरीद खाता

करदाता दर्ता नम्बर :

खरीद भएको अवधि : महिना ..... साल .....

मिति	बीजक नम्बर	बीजक		जम्मा खरीद मूल्य	कर छुटको	कर योग्य खरीद		कर योग्य पैठारी	
		आपूर्तिकर्ताको नाम	आपूर्तिकर्ताको नम्बर			मूल्य	कर (र.)	मूल्य	कर (र.)
कूल जम्मा									

अनुसूची - १०

(नियम २६ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)
 नेपाल सरकार
 अर्थ मन्त्रालय
 आन्तरिक राजस्व विभाग

मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण फाराम

वर्ष : ..... महिना	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
चौमासिक	प्र.	दो.	ते.	जुन महिनाको हो त्यसमा (✓)चिन्ह लगाउनुहोस								

करदाता दर्ता नम्बर

--	--	--	--	--	--	--	--	--

नाम _____

ठेगाना _____

यदि यस अवधिमा कारोबार नगरेको भए तलका महलमा शून्य राखेर विवरणमा हस्ताक्षर गर्नुहोस्। रु.१ भन्दा घटि भएमा पैसालाई रु.१ मा मिलान गरि विवरण भर्नुहोस्ता।

	कारोबार मूल्य	खरीदमा तिरेको कर क्रेडिट	विक्रीमा संकलन गरेको कर डेबिट
१. विक्री			
१.१. कर लाग्ने विक्री			
१.२ निकासी			
१.३. छुट विक्री			
२. खरीद /पैठारी			
२.१. कर लाग्ने खरीद			
२.२. कर लाग्ने पैठारी			

२.३. छुट खरीद			
२.४. छुट पैठारी			
३. अन्य			
३.१. अन्य थपवट			
४. जम्मा			

५. डेविट-क्रेडिट   (+ वा-) .....

.....
६. गत महिनाको मिलन गर्न वाँकी क्रेडिट

.....
७. कूल तिर्नु पर्ने कर रु. (५-६)   (+ वा-) .....

.....
८. कर फिर्ता माग गरिएको रकम

.....
९. छ महिनासम्म मिलान गर्दा पनि मिलान नभएको वा नियमित निर्यात कर्ताको आधारमा कर फिर्ता माग गरिएको अवस्थामा(कुनै एकमा चिन्ह लगाउनुहोस)

म, ... (पुरा नाम) यस कर विवरणमा उल्लेख गरिएको जानकारी सत्य र पुरा भएको व्यहोरा प्रमाणित गर्दछु।

मिति : .....

हस्ताक्षर : .....

पद : .....

कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र

कम्प्यूटर दर्ता

मिति : / /

.....
अधिकृतको दस्तखत

अनुसूची - ११

(नियम १२ सँग सम्बन्धित)

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय

आन्तरिक राजस्व विभाग

मूल्य अभिवृद्धि कर विवरण फाराम

(करयोग्य कारोवार र कारोवार बन्द गर्ने अवस्थामा भर्ने)

वर्ष :	महिना	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
चौमासिक		प्र.	दो.	ते.	जुन महिनाको हो त्यसमा (✓)चिन्ह लगाउनुहोस								

करदाता दर्ता नम्वर

नाम .....

ठेगाना .....

यदि यस अधिकारी कारोवार नगरेको भए तलको महलमा शून्य राखेर विवरणमा हस्ताक्षर गर्नुहोस। रु.१ भन्दा घटि भएमा पैसालाई रु.१ मा मिलान गरी विवरण भर्नुहोला।

	कारोवार मूल्य	खरीदमा तिरेको कर क्रेडिट	विक्रीमा संकलन गरेको कर डेविट
१. विक्री			
१.१. कर लाग्ने विक्री			
१.२. निकासी			
१.३. छुट विक्री			
२. खरीद/पैठारी			

२.१. कर लाग्ने खरीद			
२.२. कर लाग्ने पैठारी			
२.३. छुट खरीद			
२.४. छुट पैठारी			
३. अन्य			
३.१. अन्य थपघट			
३.२. करकट्टी दावी गरिसकेको स्टक			
४. जम्मा			

५. डेविट-क्रेडिट   (+ वा-) .....

.....
६. गत महिनाको मिलन गर्न वाँकी क्रेडिट

.....
७. कूल तिर्नु पर्ने कर रु. (५-६)   (+ वा-) .....

.....
८. कर फिर्ता माग गरिएको रकम

.....
म, ... (पुरा नाम) यस कर विवरणमा उल्लेख गरिएको जानकारी सत्य र पुरा भएको व्यहोरा प्रमाणित गर्दछु।

मिति : .....

हस्ताक्षर : .....

पद : .....

कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र

कम्प्यूटर दर्ता

मिति : / /

.....
अधिकृतको दस्तखत

अनुसूची - १२(क)

(नियम २९ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय

आन्तरिक राजस्व विभाग

प्रारम्भिक कर निर्धारण आदेश

मिति : / /

श्री .....
..... |

- १) करदाताको नाम .....
 २) करदाताको ठेगाना .....
 ३) करदाताको दर्ता नम्बर

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

 ४) कर निर्धारण भएको अवधि .....
 ५) कर निर्धारण गर्ने ऐनको दफा ..... तथा नियमावलीको नियम
..... सँग सम्बन्धित ।

निम्नानुसारको कर रकम रु. ..... (अक्षरेपी .....
 .....) मात्र तिनू नपर्ने अथवा परिवर्तन गर्नु पर्ने कुनै ठोस
 प्रमाणा भए यो पत्र प्राप्त गर्नु भएको पन्थ दिनभित्र कर अधिकृतसमक्ष
 पेश गर्नु होला अन्यथा यो आदेश प्राप्त गर्नु भएको पन्थ दिनभित्र नेपाल
 सरकारको सर्वसञ्चित कोषमा दाखिला हुने गरी ..... स्थित
 ..... बैंक र नगद दाखिला गर्नु होला ।

कर निर्धारण गर्नु पर्ने कारणहरू

१. स्यादभित्र कर विवरण दाखिला नगरेकोले
२. अधूरो वा त्रृटिपुर्ण कर विवरण पेश गरेकोले
३. भूद्वा कर विवरण पेश गरेकोले
४. अन्य
५. मिति ..... सम्मको व्याज र जरिवाना गणना गरिएको छ।

.....
कर अधिकृत

कर अवधि

क्र.सं.	मा/चौ	कर अवधि	वर्ष	कर निर्धारण भएको रकम	जरिवाना	थप दस्तुर	व्याज	जम्मा
१								
२								
३								
४								
५								
				जम्मा				

नोट : कृपया ऋणात्मक अंक भएमा कोष्ठभित्र रकम उल्लेख गर्नुहोला।

कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र

कम्प्युटर प्रविष्टि

मिति : / /

.....
अधिकृतको दस्तखत

अनुसूची - १२ (ख)
 (नियम २९ को उपनियम (३) सँग सम्बन्धित)

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय

आन्तरिक राजस्व विभाग

अन्तिम कर निर्धारण आदेश

मिति : / /

श्री .....

..... |

१) करदाताको नाम

२) करदाताको ठेगाना

३) करदाताको दर्ता नम्बर

--	--	--	--	--	--	--	--	--

४) कर निर्धारण भएको अवधि .....

५) कर निर्धारण गर्ने ऐनको दफा ..... तथा नियमावलीको नियम
..... सँग सम्बन्धित ।

तपाईंले पेश गर्नु भएको जवाफ तथा प्रमाण कागजातहरू समेतको मूल्यांकन गर्दा निम्नानुसारको कर रकम रु. .... (अक्षरेपी.....
.....) मात्र तिर्नु पर्ने देखिन आएको छ । उक्त रकम यो आदेश जारी भएको मितिले १५ दिनभित्र नेपाल सरकारको सर्वसञ्चित कोषमा दाखिला हुने गरी ..... स्थित .....
..... बैंक र नगद दाखिला गर्नु होला । यो आदेश जारी भएको मितिले १५ दिनभित्र कर नबुझाएमा जरिवाना, थप दस्तुर, तथा व्याज लाग्ने व्यहोरा सूचित गरिन्छ । यो आदेशमा चित नबुझे ऐन वमोजिम पुनरावेदन दिन सकिने कुरा जानकारी गराइन्छ ।

कर निर्धारण गर्नु पर्ने कारणहरू

१. स्थादभित्र कर विवरण दाखिला नगरेकोले
२. अधुरो वा त्रृटिपुर्ण कर विवरण पेश गरेकोले
३. भुद्धा कर विवरण पेश गरेकोले
४. अन्य
५. मिति ..... सम्मको व्याज र जरिवाना गणना गरिएको छ ।

.....
कर अधिकृत

कर अवधि

क्र.सं.	मा/चौ	कर अवधि	वर्ष	कर निर्धारण भएको रकम	जरिवाना	थप दस्तुर	व्याज	जम्मा
१								
२								
३								
४								
५								
				जम्मा				

नोट : कृपया ऋणात्मक अंक भएमा कोष्ठभित्र रकम उल्लेख गर्नुहोला ।

कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र

कम्प्यूटर प्रविष्टि

मिति : / /

.....
अधिकृतको दस्तखत

अनुसूची - १२ (ग)

(ऐनको दफा २९ को उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय
आन्तरिक राजस्व विभाग

विशेष आदेश

आदेश जारी मिति : / /

श्री .....

..... |

१) करदाताको नाम .....

२) करदाताको ठेगाना .....

३) करदाताको दर्ता नम्बर

--	--	--	--	--	--	--	--

४) जरिवाना निर्धारण भएको अवधि .....

५) जरिवाना निर्धारण गर्ने ऐनको दफा ..... तथा नियमावलीको नियम ..... सँग सम्बन्धित ।

जरिवाना गर्नु पर्ने कारण .....

.....

६) जरिवाना रकम .....

तपाईंले यो आदेश जारी भएको मितिले सात दिनभित्र नेपाल सरकारको सर्वसञ्चित कोषमा दाखिला हुने गरी जरिवाना रकम रु. ....

..... (अक्षरेपी .... मात्र)

..... स्थित .....

..... बैंक र नगद दाखिला गर्नु होला । अन्यथा यो आदेशमा चित्त नबुझे ऐन बमोजिम पुनरावेदन दिन सकिने कुरा जानकारी गराइन्छ ।

.....
कर अधिकृत

कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र

कम्प्युटर प्रविष्टि

मिति : / /

.....
अधिकृतको दस्तखत

अनुसूचि १२ (घ)

(ऐनको दफा ३२ को उपदफा (२) सँग सम्बन्धित)

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय

आन्तरिक राजस्व विभाग

पुनरावेदनको सूचना

मिति : / /

पुनरावेदन दर्ता नं.

<input type="text"/>							
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

का.कोड..... वर्ष ..... क्रम नं. .....

श्रीमान .....

आन्तरिक राजस्व कार्यालय,

..... |

म/हामीले महानिर्देशक समक्ष/राजश्व न्यायाधीकरणमा पुनरावेदनको निवेदन दर्ता गरेको हुँदा निम्न रकम निलम्बन गारिदिन हुन अनुरोध छ।

करदाताको नाम :

करदाताको ठेगाना :

मू.अ.क. दर्ता नं.

--	--	--	--	--	--	--	--	--

राजश्व न्यायाधिकरण/मू.अ.क विभाग दर्ता नं. ....

आदेश नं. .... आदेश मिति : .....

कर अवधि

क्र.सं.	मा./चौ	अवधि	वर्ष	पुनरावेदन	पुनरावेदन गरिएको रकम
१.					
२.					
३.					
४.					
५.					
६.					
				कूल जम्मा	

दस्तखत : .....

कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र

कम्प्यूटर प्रविष्टि

मिति : / /

.....
अधिकृतको दस्तखत

अनुसूचि १२ (डे)
 (ऐनको दफा ३२ सँग सम्बन्धित)
 नेपाल सरकार
 अर्थ मन्त्रालय
 आन्तरिक राजस्व विभाग

पुनरावेदन समाप्तिको सूचना

मिति : / /

पुनरावेदन दर्ता नं.

<input type="text"/>						
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

का. कोड..... वर्ष..... क्रम नं.....

करदाताको नाम

करदताको ठेगाना :

मू.अ.क.दर्ता नं.

<input type="text"/>						
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

राजश्व न्यायधिकरण/आन्तरिक राजस्व विभाग दर्ता नं. ....

निर्णय नं. .... निर्णय मिति : .....

कर अवधि

क्र.सं.	मा./चौ.	अवधि	वर्ष	पूनरावेदन गरिएको रकम	निर्णयमा ठहर गरिएको रकम
१.					
२.					
३.					
४.					
५.					
६.					
				कूल जम्मा	

दस्तखत : .....

कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र

कम्प्यूटर प्रविष्टि

मिति : / /

अधिकृतको दस्तखत : .....

अनुसूची - १३

(नियम ३६ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

काबु वाहिरको परिस्थितिमा दस्तूर मिन्हा सम्बन्धी निवेदन

करदाता दर्ता नम्बर

--	--	--	--	--	--	--	--

श्री कर अधिकृतज्यु,
 आन्तरिक राजस्व कार्यालय,
 ..... |

मुल्य अभिवृद्धि कर ऐनको दफा १९ को उपदफा (४ तथा मूल्य अभिवृद्धि कर नियमावली, २०५३ वमोजिम देहायको मेरा काबु वाहिरको अवस्था परेकोले म्यादभित्र निवेदन दिन आएको छु।

- १) मेरो ..... नाता पर्ने श्री र श्रीमती .....
 ..... को मिति ..... मा मृत्यु भएको हुँदा क्रिया बस्नु परेकोले ।
- २) म ..... सुन्करी भएकोले
- ३) मेरो ..... नाता पर्ने कर बुभाउनु पर्ने व्यक्ति श्री/ श्रीमती/ सुश्री ..... मरेको/ वौलाहा भएको/ वेपत्ता भएकोले
- ४) कार्यालयमा आउँदा खोला/ पहिरो/ हिउँ/ ..... प्राकृतिक कारणले बाटो बन्द भई आउन नसकेकोले ।
- ५) यातायातको साधन ..... कारणले पूर्ण रूपमा बन्द भएकोले ।

निवेदन दिनु पर्ने हद म्याद :

- १) दफा १ वा ३ वा ४ को हकमा सात दिन ।
- २) दफा २ को हकमा पैतीस दिनभित्र ।
- ३) दफा ५ को हकमा भोलि पल्ट ।

.....

निवेदकको दस्तखत मिति

.....

अनुसूची-१४ र १५

नेपाल राजपत्र भाग ३ (खण्ड ५०) मिति २०५७।०४।०१ द्वारा खारेज

अनुसूची - १६

(नियम ४३ को उपनियम (१) सँग सम्बन्धित)

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय

आन्तरिक राजस्व विभाग

कर कट्टीको फारम

करदाता दर्ता नं.

--	--	--	--	--	--	--	--

(दर्ता मितिमा मौज्दातमा रहेको करयोग्य वस्तुको मूल्य अविभृद्धि कर तथा
मौज्दातमा रहेको विक्रीकर फिर्ता/कट्टी पाउन दाबी गर्ने दरखास्त)

श्री कर आधिकृतज्ञ

आन्तरिक राजस्व कार्यालय, ...

कारोबारको नाम : .....

ठेगाना : .....

घर नं. : .....

वार्ड नं. : ..... टेलिफोन : .....

टोल : ..... फ्याक्स : .....

महा/उप/न.पा./गा.वि.स. : .....

इमेल : .....

जिल्ला : .....

पोष्ट बक्स : .....

- (१) मैले मूल्य अभिवृद्धि करमा दर्ता भएको मितिले ठीक एक वर्ष पहिले गरिएको खरीद/पैठारी मध्ये वांकी रहेको मौज्दात मात्र समावेश गरेको छु ।
- (२) मैले निम्न कागजात संलग्न गरेको छु ।
- (क) भन्सारको प्रज्ञापन पत्र, नगदी रसीदको प्रतिलिपि र बीजक ।
- (ख) विक्रीकर प्रयोजनको लागि विक्रेतामा दर्ता भएका करदातासँग गरेको खरीदको कर बीजक ।
- (ग) मूल्य अभिवृद्धि कर प्रयोजनको लागि दर्ता भएका करदातासँग गरेको खरीदको कर बीजक ।
- (३) मौज्दात सामानको विवरण (आवश्यक परे अर्को पाना थप्नु होला) :

सि.नं.	सामानको विवरण	परिमाण	दर	मूल्य	तिरको विक्री कर	बीजक नं.	पज्ञापन पत्र नं.	कैफियत
	जम्मा							

- (४) सबभन्दा पछिल्लो मास्केवारी अनुसार करकट्टी वा फिर्ता हुन वांकी रहेको विक्रीकर (प्रमाण संलग्न गरेको छु) ।

म ..... आफ्नो साथमा .....
..... का (नाम) .....
..... (दर्ता मिति) .....
..... दिनसम्ममा ..... मा भएका
कर लाग्ने सामानमा वुभाईसकेको मूल्य अभिवृद्धि कर तथा (सामान
भएको ठाउँ मौज्दातमा तिरको विक्रीकर वापतको रु. ....
..... (अक्षेरेपी ..... मात्र)
करकट्टी गर्न पाउनका निमित्त नियमानुसार यो दावी प्रस्तुत गर्दछु ।
प्रस्तुत व्यहोरा ठीक सांचो छ ।

दावी गर्नेका सही :
 कारोवासंगको सम्बन्ध :
 मिति :

कार्यालयको प्रयोजनको लागि मात्र

आन्तरिक राजस्व कार्यालय .....

मिति : .....

प्रमाणका आधारमा करकट्टी गर्ने स्वीकृत भएको मुल्य अभिवृद्धि कर/विक्रीकर रु. जाँच गर्ने अधिकृत :	जाँचवुभ गरी स्वीकृत गर्ने कर अधिकृत : .....
	मिति : .....

अनुसूची - १०

(नियम ४५ को उपनियम (३) सँग सम्बन्धित)

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय

आन्तरिक राजस्व विभाग

कूटनीतिज्ञले तिरेको कर फिर्ता माग गर्ने सम्बन्धी विवरण

१. तल उल्लेखित वस्तुहरू यस .....
... राजदूतावासको कूटनीतिज्ञले खरीद गरेका हुन्। दफा ३ मा उल्लेखित रकम फिर्ता दिन अनुरोध गरिन्छ।
२. कर फिर्ता दावी गरेको अवाधि ..... देखि .....
... सम्म।
३. खरीदको विवरण

खरीदकर्ताको नाम	खरीद गरिएको वस्तु/सेवा	बीजक मूल्य	बीजक नम्बर	तिरेको मूल्य अभिवृद्धि कर
जम्मा				

माथि उल्लेखित वस्तु तथा सेवाहरू ..... राजदूतावासको कूटनीतिज्ञले खरीद गरेको वा निजलाई आपूर्ति गरिएको व्यहोरा प्रमाणित गर्दछु र रु..... (अक्षरेपी ..... को)

फिर्ता हस्ताक्षरकर्ता/ ..... लाई दिन अनुरोध गर्दछु ।
 हस्ताक्षरकर्ता/ ..... लाई दिईने भुत्तानी मूल्य अभिवृद्धि कर
 ऐन २०५२ को दफा २५ (१) (क) अनुसार हुने कुरा म मञ्जुर गर्दछु ।

कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र

कर फिर्ता गरीएको रकम रु.	चेकको मिति
निर्णय कर्ता	निर्णय मिति
बैंक खाता नम्वर	चेक जारी गरिएको बैंक
भुत्तानी महिना वर्ष	कर अधिकृतको दस्तखत

अनुसूची-१८

(नियम ४५ को उपनियम (३) सँग सम्बन्धित)

नेपाल सरकार

अर्थ मन्त्रालय

आन्तरिक राजस्व विभाग

कर फिर्ता फाराम

(द्विपक्षीय/वहुपक्षीय सम्झौता/विदेशी संघ संस्था अन्तर्गत संचालित आयोजनाको लागि)

१. फिर्ता माग गरिएको अवधि ..... देखि ..... सम्म .....

२. सँगठनको विवरण

(क) संस्था/आयोजना संचालकको नाम

(ख) ठेगाना

(ग) संस्था/सहयोग/ऋणको उद्देश्य यदि आवश्यक भएमा

(घ) सम्झौता मिति यदि आवश्यक भएमा

(ड) समाप्त हुने मिति

(च) खरीद भएको सामानको कूल रकम/

सम्झौता बमोजिम प्राप्त हुने कूल रकम

(छ) अर्थ मन्त्रालयबाट सहमती प्राप्त मिति यदि आवश्यक भएमा

(ज) सम्झौताको प्रति संलग्न छ

(झ) सहयोग/ नम्वर यदि आवश्यक भएमा

३. ठेकेदार

- (क) योजनासँग सम्बैता भएको
 ठेकेदार/व्यवस्थापनको नाम/ ठेगाना:
 (ख) ठेक्का नम्बर
 (ग) ठेक्का शुरु हुने मिति
 (घ) ठेक्का समाप्त हुने मिति
 (ड) करदाता दर्ता नम्बर
 (ठेकेदारसँगको शर्तको कपि संलग्न गर्ने)
४. मालसामान खरीदकर्ताको नाम
 ५. आपूर्तिकर्ताको नाम
 ६. वस्तु र सेवाहरूको विवरण

खरीद गरिएका वस्तु र सेवाहरू	करदाता दर्ता नं.	बीजक नं.	बीजक मूल्य	तिरेको मू.अ.क. रकम रु.	

જમા						

आवश्यकता अनुसार पाना थप गर्न सकिनेछ ।

७. सम्भौताको कुन दफाबाट मूल्य अभिवृद्धि कर फिर्ता हुने

८. यो फर्म भर्नु भन्दा पहिले खरीद गरेका सामानहरूमा मूल्य अभिवृद्धि कर फिर्ता भएको भए

सि.नं.	संस्थाको नाम	सामानको विवरण	परिमाण	मूल्य

उपरोक्त व्यहोरा ठीक सांचो हो । उक्त सामानहरू अन्य व्यक्तिलाई प्रयोग वा हस्तान्तरण गर्नु भन्दा पूर्व मूल्य अभिवृद्धि कर कार्यालयको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।

विवरण भर्ने ठेकेदारको नाम	योजनाको तर्फबाट प्रमाणित गर्नेको नाम
सहि	सहि

कार्यालयको नाम, ठेगाना:

कार्यालय प्रयोजनको लागि मात्र

कर फिर्ता गरीएको रकम रु.   चेकको मिति

निर्णयकर्ता   निर्णय मिति

बैंक खाता नम्वर   चेकजारी गरिएको बैंक

भुक्तानी महिना बर्ष .   कर अधिकृतको दस्तखत

अनुसूची - १९

नेपाल राजपत्र भाग ३ (खण्ड ५०) मिति २०५७।०८।०१ द्वारा खारेज

અનુસૂચી - ૨૦

નેપાલ રાજપત્ર ભાગ ૩ (ખણ્ડ ૫૦) મિતિ ૨૦૭૩/૧૦૨/૧૫ દુરા ખારેજ

अनुसूची - २१
 (नियम ६० सँग सम्बन्धित)
 नेपाल सरकार
 अर्थ मन्त्रालय
 आन्तरिक राजस्व विभाग

कर अधिकृतको परिचय पत्र

नाम :
 दर्जा :
 परिचय पत्र नं. :

कर
 अधिकृतको
 फोटो

महानिर्देशकको हस्ताक्षर : .....

Schedule-21
Government of Nepal
Ministry of Finance
Inland Revenue Department

Identity Card Tax Officer

Name:
 Designation :
 Identity Card No. :

Photo of
 Tax Officer

Director General's Signature : .....

